

PRESBITER

A MAGYAR REFORMÁTUS PRESBITERI SZÖVETSÉG LAPJA MINDENKINEK

XXVIII. évfolyam 2. szám

BUDAPEST

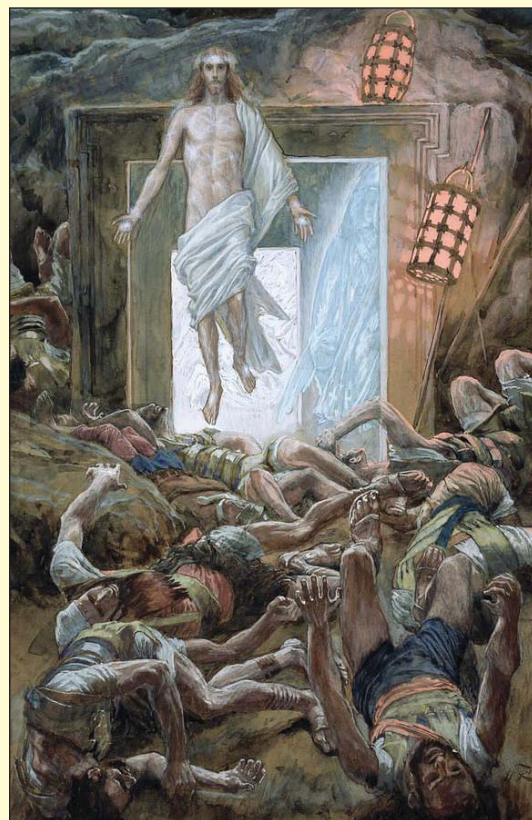
2019. március-április

Érdekességek honlapunkon: www.presbiteriszovetség.hu

Magyar Református Presbiteri Szövetség
Áldás, béke és békesség Istentől!

Tisztelettel és szeretettel köszöntünk a Magyar Református Presbiteri Szövetség honlapján!

Jézus érted tette

J. Tissot (1836–1906)
francia festő
Jézus élete c. sorozatából

A presbiter miniszter vallomása
(22-23. old.)

Húsvéti útbaigazítás

Az első Húsvétkor nem volt ünnepi harangzúgás, alleluját éneklő kórus és mindent elsöprő öröm. Az asszonyok balzsamozni mentek. Tökéletesíteni akarták Jézus temetését, amit az ünnep beállta miatt csak sebtében tehettek meg, azt most akarták befejezni.

Az első Húsvét olyan nagypéntekiesen, sírással kezdődött és kétségek között folytatódott. Olyan messze van ez tőlünk? Ebben vagyunk mi is: gondokkal megterhelt, félelemmel teli, ezernyi betegséget hordozó gyülekezet vagyunk, akikben nagyobb a gyász, a halál ereje, mint az élet ereje.

De ekkor történt valami: Isten csodálatos őrségváltást rendezett Arimátiai József sírboltjánál. Ezzel a félelmetes őrségváltással kezdődik a meglepetések napja. A lepecsételt sír szája elől elhengeríti a követ az angyal, a sír őrzésére kirendelt katonák cselekvésképtelenné váltak. A hittel menő asszonyok útbaigazítást kapnak: „*Ti ne féljete, mert tudom, hogy a megfeszített Jézust keresitek, nincsen itt, mert feltámadt, amint megmondta. ... mondjátok meg a tanítványainak, hogy feltámadt a halottak közül és elöttetek megy Galileába, ott meglátjátok Őt. Íme, megmondtam nektek*” (Mt 28,5b-7).

Az üdv történeti angyaljárás magyarázat és útmutatás a hitnek arról, hogy a mennyei erők működésben vannak. Miközben a földi erők kényszerűen hamis tanúkat fogadnak fel, lefizetik őket, korrumpálják egymást, és siralmas emberekké sülyednek, addig a sírhantok Mennyei Ura a legkorábban érkező, az életre támasztó Isten „az első befutó”, aki nem szöktet, hanem szabadít, nem sírabló, hanem sírből előhívó Atya.

Az angyal helyes irányba tereli az asszonyok tekintetét és gondolatait. A feltámadás folyamata titok, de a Feltámadott Úrról van kinyilatkoztatás, az Ő léte tény. A feltámadás érthetetlen, de a Feltámadottal lehet találkozni. A nyitott sír néma, de a Feltámadottal lehet beszélni. A feltámadás sokakban kételyeket szül, de a Feltámadott bizonyosságot ad magáról. A feltámadás nem ésszerű, de a Feltámadott elindít, mert Ő azt üzeni: én elöttetek megyek!

Dr. Fekete Károly

Csiha Kálmán: Nem értem

Az éjszakáid csillaghímesek,
A nappalodban zeng aransugár,
Ha akarod: künt zúzmara zizeg,
S ha akarod, bő termést oszt a nyár.

*Ha akarod: a porból ember támad,
S ha akarod, hát ismét porba hull.
Ha akarod, úgy zokog Teutánad,
S ha akarod, hát némaságba hull.*

A földi ember nem érti hatalmad.
Elég lenne, hogy mozduljon kezed.
Törölj az égről csillag birodalmat,
S a mindenséget semmivé tegyed.

*Bocsásd meg Uram, hogy dicsérni merlek,
Árnyék dicsér, a hulló földi por.
Nem értem Uram, neked mire kellek?
Az én lelkem vakság, bűn tipor.*

Én csillagfényes éjszakáid titkát:
Hatalmadat meg sose érthetem.
S ha érteném is, amit szemem itt lát,
imára zárnam reszkető kezem.

*S hatalmadnál nagyobb szerelmedet
csodálnám csak, hogy egy porszem miatt,
– miattam is – meg sose érthetem,
hogy' áldozhattad egyszülött Fiaid.*

Tartalom

Húsvéti útbaigazítás	2
Alászállt a jégpáncélnak	3
A hit és a tudomány határán (5.) – Magvetés	4
Apropó.....	5
Elnöki beszámoló	5
Húsvéti mozaikok.....	6
Húsvét és rokon fogalmak	7
Pál apostol nyomában – Bibliával a kézben (II.)	8
Közösségi és egyéni bűnbánat	9
A bűnbánati hét szükségessége	9
Böjt – őszintén az alkoholról	10
Húsvéti kvíz olvasóinknak, presbitereknek és családjuknak	10
Presbiterként (és gondnokként) Pécelen	11
Tisztelgés Berhidai Keresztes József lelkipásztor emléke előtt	12
„Ki most az én presbiterem?”	12
Váradai hála és tiszteletadás.....	13
Felekezeti cigánykonferencia „hazai tájakon”	14
A pusztító tűznek is van üzenete.....	15
Dél-amerikai keresztyének között – él az Úr!.....	16
Csend – elmélkedések	17
A Gyermekmisszió bábszolgálat Bácskában, Bánátban és Szerémségben	17
Folytatódik a presbiterképzés Koltón	18
Gondolatok a Református Cursilloról	18
A Magyar Református Egység Napja	19
Hazánkban és Romániában is munkaszüneti nap nagypéntek	19
Felhívás	19
Olvasói levél.....	20
Szövetségünk életéből.....	21
A presbiter miniszter vallomása.....	22
500 éve született a református mártír, Gaspard de Coligny admirális.....	22
Ahol a Feltámadott, ott van parázs, hal és kenyér.....	24

Az Ige körül

Alászállt a jégpáncélnak

**DR. VICZIÁN
MIKLÓS**

A hidegháború éveiben, konkrétan az 1957-58-as években a világnak ezen a felén többet hallottunk a Szputnyik űrhajók sikeréről, mint a Föld akkori másik nagyhatalmának hasonlóan szenzációs világtörténelmi rekordjáról. Nevezetesen, az Amerikai Egyesült Államok 1954-ben vízre bocsájtotta az első atomenergiával működő tengeralattjárót, a Nautilust. Tekintve, hogy az energia előállításához nem igényelt levegőt, így addig elképzelhetetlenül hosszán volt képes folyamatosan a vízfelszín alatt tartózkodni, és nagy távolságokat megtenni. Számos rekorddöntése után, a világtörténelemben először – 1958 augusztusában – áthaladt a Föld északi pólusán, és az Északi-Jeges tenger jege alatt a Csendes óceántól az Atlanti óceánig mintegy 3000 km-t tett meg 96 óra (4 nap!) alatt. A több méteres jégpáncél megakadályozta volna abban, hogy veszély esetén a felszínre jöjjön, és a hagyományos navigációs rendszerek sem működtek az északi pólus környezetében.

Lemerült a mélybe, négy napig minden kapcsolata megszakadt a külvilággal, majd 96 óra múlva ismét megjelent a tenger felszínén. A küldetés teljesítését követően a kapitányért helikopter ment, hogy a legközelebbi repülőtérré vigye, ahonnan Washingtonba repült, hogy az elnöktől átvegye a sikeres misszióért járó kitüntetését. Az esemény új korszak kezdetét jelentette a tengeri közlekedés történetében.

* * *

Mennyivel nagyobb világtörténelmi esemény volt az, amikor Valaki, akít megkínoztak, kivégeztek, eltemettek, három nap múlva kijött a sírból, szabadon megjelent vagy eltűnt ott, ahol akart, majd negyven nap múlva felment mennyei Atyjához, hogy az Atya megdicsőítse őt!

*„Alászállt a poklokra,
harmadnapon feltámadt a halottak közül,
fölment a mennybe,
ott ül a mindenható Atya Isten jobbján...”*

Mint ahogy a Jeges tenger alatti út is, előbb mint terv készült el, aztán hosszú előkészület következett, míg végül a világtörténelmi eseményre sor került, úgy a megváltás terve is a „világ kezdete előtt” elkészült, s „amikor eljött az idő teljessége, Isten elküldte Fiát”... „Az Ige testté lett, közöttünk lakott, és láttuk az ő dicsőségét, mint az Atya egyszülöttjének dicsőségét” (Gal 4,4 és Jn 1,14). S végül sor került a küldetés igazi céljára, „hogy az Emberfiának sokat kell szenvednie, és el kell vettetnie a vénektől, a főpapoktól és az írástudóktól, és meg kell öletnie, de harmadnapon fel kell támadnia” (Mk 8,31).

Talán nem feszíti túl a hasonlat kereteit, ha a tengeralattjáró legénységéről is megemlékezünk. Nem csak a kapitány, de a teljes legénység is részese volt a négynapos merülésnek... és részese volt utána a dicsőségnek is!

Titkokat fessegetünk! Életünk el van rejtve Krisztusban, és „hogya pedig meghaltunk Krisztussal, hisszük, hogy élünk is ő vele” (Róm 6,8). A Krisztusban lét titkáról *Pecsuk Ottó* így vall (Reformátusok Lapja. 2019. március 3. 7. old.): „Pál apostol leveleiben majd ötvenszer használt egy kifejezést, amely azóta is sok fejtörést okoz a bibliafordítóknak és a bibliamagyarázóknak: „Krisztusban”. Különleges dolog ez, mert nem helyhatározó, nem állapothatározó, nem módhatározó, de valahol mindegyik, és arra utal, milyen különleges tisztességet és méltóságot jelent az, hogy mi Krisztushoz tartozhatunk”.

* * *

Lapszámunkban – húsvétra készülve – több cikkünkben is hangsúlyosan előkerül a böjt, és a bűnbánat szükségessége. Földi perspektívából ez a „legénység” dolga. Betartani a szabályokat, s ha elrontjuk valahol, vagy önfejlően figyelmen kívül hagyjuk azokat, akkor lehet mindig újra kezdeni.

De túllépve a tengeralattjáró hasonlaton, emeljük fel tekintetünket, és vegyük észre, hogy mi az, amit nem minékünk kell tenni, hanem amit a Szentháromság Isten tett, s milyen következményei vannak a Krisztusban létnek!

- Meghaltunk a bűnnek, és élünk Istennek (Róm 6,11),
- ha valaki Krisztusban van, új teremtés az (2Kor 5,17),
- nincs tehát most már semmiféle kárhoztató ítélet ellenünk (Róm 8,1),
- örök életünk van (Róm 6,23),
- sokan egy test vagyunk Krisztusban (Róm 12,5),
- Isten Krisztusban megbékéltetett önmagával (2Kor 5,19),
- szabadságunk van Krisztusban (Gal 2,4),
- Krisztusban nincs zsidó, sem görög, nincs szolga, sem szabad, nincs férfi, sem nő, mert mindnyájan egyek vagyunk (Gal 3,28),
- Krisztus Jézusban jó cselekedetekre teremtett bennünket, amelyeket előre elkészített Isten, hogy azok szerint éljünk (Ef 2,10),
- Isten békessége megőrzi szívünket és gondolatainkat a Krisztus Jézusban (Fil 4,7),
- és az Atyja megáldott minket mennyei világának minden lelki áldásával a Krisztusban (Ef 1,3).

Ez mind, s ennél még sokkal több a hűvét öröme! Emeljük hát fel tekintetünket, hiszen „ha pedig gyermekek (vagyunk), akkor örökösök is: örökösei Istennek és örököstársai Krisztusnak, ha vele együtt szenvedünk, hogy vele együtt meg is dicsőüljünk”! (Róm 8,17)

Egyszer megkérdezték Newton, a fizikust, hogyan lesz a halottak feltámadása? Így felelt: Vegyetek sok vasreszeléket, szórjátok szét a porban. Majd vett egy mágnest, áthúzta a por fölött, s a reszelékek mind rendre előugrottak.

– Így! Hatalmas Urunknak ez és az sem lehetetlen!

A hit és a tudomány határán (5.)

DR. NAGY MIHÁLY

A hetvenöt éves, gyermektelen Ábrahámnak azt mondja az Úr: „Menj ... arra a földre, amelyet mutatok neked!” (1Móz 12,1). „Abrám hitt az Úrnak, és ő ezt számította be neki igazságul” (1Móz 15,6). Ábrahámot a feltétlen hit ősképeként tekinthetjük. A tudománnyal is találkozunk már a Biblia első lapjain, egy kiemelkedő mérnöki teljesítmény formájában, ami összefonódik a becsvágy, és a sikerességre való törekvés kísértésével. A Babel tornya építésének indítékaként ezt olvassuk: „Gyertek, vessünk téglát, és égessük ki jól! ...

építsünk magunknak várost és tornyot, amelynek teteje az égig érjen; és szerezzünk magunknak nevet” (1Móz 11,3-4). A Babel tornya tervezői és építői maguknak akartak emléket állítani. Ábrahámnak viszont engedelmessége jutalmául Isten ígéri meg, hogy nagy néppé fogja tenni, sőt nevét is nagygyá teszi (1Móz 12,2). Az „égig érő toronyról” pedig azt olvassuk ebben a szelíd humorról tanúskodó mondatban: „Az Úr pedig leszállt, hogy lássa azt a várost és tornyot, amelyet az emberek építettek” (1Móz 11,5).

Az idősebbeknek már az iskolában megtanították az ateista kommunizmus egyik alaptételét, hogy a természettudományosan művelt embernek azért nincs szüksége Istenre, mert a tudomány a legbonyolultabb dolgokra is választ tud adni. A kommunizmus mintaállama, a Szovjetunió közben széthullott, a hit és a tudomány viszonya azonban sok ember életében ma sem felhőtlen. A technikai civilizáció előrehaladásával egyre pontosabban tudunk mérni, egyre messzebb látunk, egyre gyorsabban és egyre magasabbra repülünk. A közgazdaságtan művelői között sokakat meglepett az Easterlin (boldogság)-paradoxon. Sok fejlett országban végzett kutatás eredménye volt az a megállapítás, hogy az anyagi javak gyarapodásával, a jólétiük növekedésével a jól-létünk, a boldogság-érzésünk csak egy határig növekszik, aztán telítésbe jut. Hasonló gondolat körvonalazódik Jézusnak a Hegyi Beszédben elhangzó mondatában: „Nem több-e az élet a tápláléknál, és a test a ruházatnál?” (Mt 6,25).

Szent-Györgyi Albert (1937-ben kapott Nobel-díjat a C-vitamin felfedezéséért) életében a tudomány és a hit jelenlétét mutatja az egyik imájából való részlet: „Uram! Ne hagyj, hogy leromboljam az élet templomát, engedd, hogy hasznomra váljék a tudás, hogy hasznossá lehessen általa! Adj méltóságot rövid napjainknak!” Kilencvenhárom évesen hunyt el.

Péter apostol ír arról, hogy a Krisztus örök országába vezető úton való járás közben nem nélkülözhető az ismeret (Károli fordítás szerint: tudomány), amelyet a hit és a szeretet fog közre (2Pt 1,5-7). Az itt következő írásokban – a hit és a természettudomány határán haladva – a keresztyén gondolkodást a Bibliából vett példakkal együtt fogjuk bemutatni.

Magvetés

A magot néha már ősszel elvetik – például az őszi búzát –, de a magvetés mégis inkább tavaszi munka. Erdőn, mezőn, az ősszel megérett és elhullott magból is tavasszal indul meg az új növényke fejlődése. Minden kicsírázott magból, a születés csodája tárul fel. A természet éledésének része a városi aszfaltos járdán látszólag ok nélkül megjelenő kis dudor is, amiből végül egy fűszál bújik elő, jelezve, hogy az élet az erősebb, ha kitarthatóan küzd. A tavasszal újra zöldülő, virágba boruló természet látványa sok költőt, festőt, zeneszerzőt meghihletett. A kis magban már benne van a belőle kikelő növény minden, de minden tulajdonsága. A 21. század embere már tudhatja, hogy az új élet csodája, a növény egész élete, a csírázástól egészen a gyümölcstermésig, a magba van beprogramozva információk tömkelege formájában. Ezért a mag soha nem téved, belőle mindig olyan növény növekedik, amilyen az volt, amely a magot érlelte.

Felvetődik a kérdés, hogy került a prog-

ram a magba? Az evolúcióban hívó, magát felvilágosultnak tartó ember ezt válaszolja: fokozatosan kialakult. A felvilágosult ember ugyanis azt gondolja, a tudomány minden kérdésre választ tud adni, neki tehát nincs szüksége Isten létének feltételezésére. A keresztyén ember hitéből fakadó válasza ez: a

teremtő Isten – akiről a Biblia beszél – alkotja a programot a magba. Feloldhatatlan az ellentét? Ha elgondolkodunk Jézus példázatain és figyelembe vesszük a tudomány egyik új eredményét, az remélhetőleg segít a döntésben. A példázatok részletes kifejtésére azonban most nem kerülhet sor.

Az első példázatban Jézus az Isten országát a magától növekedő vetéshez hasonlítja (Mk 4,26-29). Az elvetett mag az ember aggodása mellett növekszik az aratásig, ami megint az ember dolga. A következő olyan rövid, hogy szó szerint idézzük. „Mihez hasonlítsuk az Isten országát? ... Olyan, mint a mustármag: mikor elvetik a földbe, kisebb minden magnál a földön, miután pedig elvetették, megnő, és nagyobb lesz minden veteménynél” (Mk 4,30-32). Jézus a kicsiny kezdetet a csodás végeredménnyel hasonlítja össze. A harmadik példázatot, amely a magvetőről szól, a Lukács evangéliumából olvassuk el (Lk 8,4-15). Az tűnik a szemünkbe, milyen akadályok teszik lehetetlenné a termést: kemény útfél, madarak, sziklás föld, gyomok. A jó földbe hullott mag viszont akár százszoros termést is hozhat. A tanítványok kérésére Jézus megmagyarázza ezt a példázatot.

A vetés és a betakarítás az ember feladata. Ami a két esemény között történik, arról a Mk 4, 28-ban röviden ezt olvassuk: „magától terem a föld.” Vagyis: működik a magba rejtett program. Az elvetett mag – ha megvannak a minimális feltételek – kikel, növekszik és termést hoz (a búza növény búzát, az almafa almát), a benne levő program szerint. A harmadik példázat magyarázatából kitűnik, hogy Jézus nem a gazdálkodásról tartott előadást, hanem az Isten országáról, és az emberről, rólunk mondott el fontos dolgokat. A mi életünk is itt a földön időkorlátok közé van szorítva. „A mag az Isten ígéje”, mondja Jézus a Lk 8,11-ben. Ezt az Igét, nem pedig a saját gondolatainkat kell tovább adnunk. A többi Isten dolga. Az élővilág az egysejtűtől egészen az emberig, végtelenül sokféle és változatos. Fokozatos kialakulásának – beleértve a magban levő információt (géneket) is – kevés az esélye. A tudomány megállapítása szerint az információ nem anyagi természetű, tehát nem lehet az anyag terméke. A tudomány ezért feltételez egy intelligens információforrást. A keresztyén ember hiszi, hogy az információ ősforrása Isten, aki azt létre hozta.

A mag az Isten Igéje. Ennek hirdetését, tovább adását Isten ránk bízta. Az élő természet szavak nélkül is szüntelenül arról beszél, mivé lehet a mag alkalmas körülmények közt. Ha eljutott a szívedig az elolvasott példázatok üzenete, add tovább. Neked nem marad kevesebb belőle, ellenkezőleg, jobban meg fogod érteni. Miközben másoknak elmondod, sokakat gazdagabbá tehets általa.

APOSTAGI ZOLTÁN

A „Vétkeinket magáévá tette Krisztus” – Szent Ágoston: Zsoltármagyarázatok I. Jel, Bp., 2017. 167. Magyarázat a 21. (22.)¹ zsolttár 2. verséhez.

„Éli, Éli, lámá sabaktáni?” Ugyan ki ne ismerné Jézus szenvedéstörténetéből e részben héber, részben arám fölkiáltást? „Én Istenem, én Istenem, miért hagytál el engem?” (Mt 27,46). S ha ismerjük is, értjük-e? Hogyan lehet az, hogy Jézus, aki emberi volta mellett egyúttal a testté lett Ige is, a kereszten a 22. zsolttár első sorát idézi? Nos, a Zsoltármagyarázatok ebben is segítséget nyújt.

Augustinus minket megelőzve teszi föl a kérdést: „De mit akar mondani az Úr?” Valóban elhagyta Isten? – kérdezi. S a válasz nem várat magára: „Isten nem hagyta el őt, hiszen ő maga Isten, Isten mint Isten Fia, Isten mint Isten Igéje.” Ebből is kiderül, hogy Jézusban mindvégig a kettős természetet látja. Ezt a szemléletet erősíti meg a Második Helvét Hitvallásunk XI. fejezete is, amikor kimondja, hogy az isteni és az emberi „...olyan egységet alkotnak, hogy egymást nem nyelik el, nem keverednek össze, és nem elegyednek össze; sőt inkább a két természet sajátosságai sértetlenül megmaradnak, egy személyben

Apropó

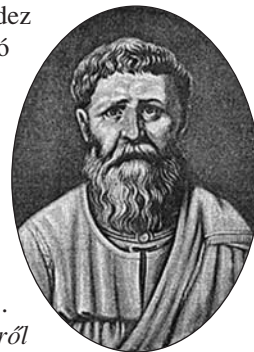
egyesülve vagy összekapcsolódva.” Ha mindezt hisszük is, de teljességgel nem értjük, nem érthetjük, a kérdés továbbra is ott motoszkál bennünk. Hogyan lehetséges az, hogy Ő, aki egyúttal Isten is, mégis magára alkalmazza a 22. zsolttárt? Az egyházatya kérdésre kérdéssel válaszol: „...mi másért mondta, ha nem azért, mert mi voltunk ott; mi másért, ha nem azért, mert Krisztus teste az Egyház?” Ha e költői, azaz válaszkérdést kellő figyelemmel olvassuk – az egyes szám első személy elenére: „miért hagytál el engem” –, föltűnik, Augustinus a többes szám első személyt használja, sőt, Krisztusban az Egyházat is meglátja. Krisztusban tehát mi voltunk ott, az általa szent, de mégis megváltásra szoruló Egyház, a kiválasztott bűnösök, az üdvözülendők serege. Így válik egyé a többes számú mi az egyes számú Ővel. Krisztus reánk tekintve – mint ha mi lettünk volna fölfeszítve a keresztre – vállalta át a jogos büntetést, ami egyben az Isten távollétét, a teljes magányt is jelenti.

Augustinus azonban még e fájdalmas fölkiáltás olvasásakor sem marad a kétségbeesés állapotában. Tovább gondolja, nyugvópontot keres. Ő valóban a keresztre tekint, de többet lát, mint egy szenvedő embert, immár az Isten Bárányát is látja, aki elveszi a világ bűnét (Jn 1,29). Így le-

het számára mindez igazi, fölszabadító evangélium. Mert amikor Jézus a magányt átélve fölkiált, helyettünk kiált föl, s ez az egyházatya számára nem kétséges.

„Kinek a vétkeiről van szó, amikor róla ezt mondták: Aki bünt nem követett el, sem álnokság nem volt az ő szájában?” – teszi föl a kérdést mindannyiunk helyett (1Pét 2,22). És egy újabb, immár befejező kérdéssel megérkezik e vers értelmezésének csúcspontjához: Hogyan is mondhatja, „...ha nem a mi vétkeinkért imádkozik, és ha nem a mi vétkeinket tette magáévá, hogy a maga igazságát a mi igazságunkká tegye?”

Mindebből láthatjuk, hogy még a legnehezebb kérdésekre is van válasz. Sőt, ahhoz, hogy hitünk igazságát megragadhasuk, óhatatlanul szükség van arra, hogy kérdéseket tegyünk föl. S ha a választ is megkapjuk, és elfogadjuk, akkor nemcsak tudjuk az igazságot, de igazságunk is lesz Krisztusban.

¹ A régi latin fordítású Zsolttárok könyve a Septuaginta számozását követi, ezért a zárójelbe tett számozás felel meg a mi számozásunknak.

Elnöki beszámoló

a 2019. március 30-ai rendes küldöttgyűlésre

1. Szövetségünk általános helyzetképe

A 2018-as év egy új, hatéves presbiteri ciklus kezdő éve volt. A teljes ciklusra vezéregként az 1Pét 2,5-öt választottuk: „Ti magatok is mint élő kövek épüljétek fel lelki házzá!” Ezen belül a 2018-as évet az imádság évének szántuk. Rendezvényeink, Presbiter folyóiratunk kiemelten foglalkozott az egyéni és közösségi imádkozás fontosságával.

Év elején levélben kerestünk fel minden gyülekezetet, amelyben köszöntöttük a presbiteri szolgálatot kezdő, illetve folytató presbitereket, tájékoztattuk őket távlatos és 2018-ra szóló missziói tervünkről és kértük, hogy csatlakozzanak Szövetségünkhez. Sajnálattal kell megállapítanunk, hogy a mintegy 1200 kiküldött levélre igen kevés helyről érkezett visszajelzés, illetve jelentkezés tagfelvételre. Beszélgetések során próbáltam tájékozódni, hogy felolvasásra került-e egyáltalán a levelünk az első presbiteri gyűlésen, de alig akadt gyülekezet, ahol ez megtörtént. A megkérdezett lelképásztorok legtöbb esetben nem is emlékeztek rá, hogy látták volna a levelet.

Szövetségünknek létkérdése – ha be szeretnénk tölteni küldetésünket –, hogy elérjük a teljes magyarországi presbiteri társadalmat! Együtt kell keresnünk a megoldást arra, hogy üzeneteink, programjaink híre eljusson minden presbiterhez! El kellene jutnunk odáig, hogy minden gyülekezet gondnokának a nevét, címét összegyűjtsük. (...)

A teljes elnöki beszámoló és a határozatok megtalálhatók honlapunkon.

Húsvéti mozaikok

DR. GYŐRI ISTVÁN

Az első húsvét

Nagypénteken Jézus holttestét a közeli sziklasírba tették, de a szokásos temetési végtisztesség nélkül, tehát a holttestet nem kenték be illatos kenetekkel. Ezt akarták harmadnap korán reggel az asszonyok pótolni. Hiába vitték azonban magukkal a drága olajokat, mert a sírt üresen találták. Először azt hitték, hogy

valaki elvitte a holttestet. A tanítványok csak akkor hitték el, hogy Jézus feltámadt, amikor találkoztak szeretett Mesterükkel.

A húsvét ünneplése, az ünnep időpontja

Jézus a feltámadása napján találkozott a tanítványaival, majd nyolc nap múlva újra, amikor már a hitetlenkedő Tamás is ott volt közöttük. Ennek emlékére Jézus tanítványai később is mindig a hét első napján, a szombat utáni napon jöttek össze, így váltotta fel a zsidók nyugalom napját a következő nap mint keresztyén ünnep. Majd később évente megemlékeztek külön is Jézus feltámadásáról. A zsidók pászka ünnepe, amikor Jézus feltámadt, az év negyedik hónapján a 14. napon volt, tehát a mi naptárunk szerint április közepén. A keresztyének azonban szándékosan nem a zsidó pászka ünnepén ünnepelték Jézus feltámadását, ezzel akarták jelezni a zsidóságból való kiválásukat, így vidékenként más időpontban ünnepelték a húsvétot. Ez sok vitára adott okot, ezeket a 4. században a niceai zsinat zárta le azzal, hogy egységesen megállapodtak a húsvét időpontjában. A ma is érvényes szabály ez volt: a tavaszi napéjegyenlőség utáni első holdtölte utáni vasárnap, ezért van, hogy a húsvét a hold járásától függően évente más időpontban van március végétől április végéig. A 16. században a szökőévek okozta elcsúszás korrigálására Gergely pápa naptárreformot rendelt el, előreléptek két hetet a naptárban. Ezt a reformot az orthodox egyház nem vette át, tehát a húsvét időpontja ma sem egységes, ebből adódik, hogy ma is Kárpátalján vagy Erdélyben az ottani reformátusok és római katolikusok a nálunk is használt naptárt követve ünneplik a húsvétot. Ugyanakkor az állami munkaszünet csak egy-két héttel később van, mert Ukrajna és Románia orthodox többségű ország, így az állami ünnepek az orthodox egyház rendjét követik. 2010 után, Benedek pápa idejében tárgyalások indultak arról, hogy a húsvét legyen inkább egységesen. Legnagyobb esélye annak volt, hogy mindig április második vasárnapján legyen, de a pápa visszavonulása miatt a kérdés egyelőre lekerült az ökumenikus találkozók programjáról. A kérdést az is nehezíti, hogy minden olyan országban is meg kellene egyezni, ahol nagypéntek is ünnep.

A jeruzsálemi Szent Sír Temploma

A 4. században az első keresztyén császár, Nagy Konstantin anyja, Heléna császárné templomokkal jelölte meg Jézus életének fontos helyszíneit. Akkor a helyben lakó keresztyének még számon tartották ezeket. Jézus sírját érintetlenül hagyva, a bejárat felé kisebb kápolnát építettek, majd fölé egy hatalmas templomot. Már az első századokban kialakult a húsvét ünneplésének helyi szokása, amire mindig sok zarándok is érkezett a világ minden részéről. Nagyszom-

bat éjszaka éjfélkor kezdődött az ünnepi istentisztelet, ennek során a pap hangos szóval kihirdette, hogy „*Krisztosz aneszté – Krisztus feltámadt*”, a nép pedig így válaszolt: „*Aléthosz aneszté – valóban feltámadt*”. Ezután a pap a szent sír bejáratánál levő örökmécsesről meggyújtott egy gyertyát, a lángot továbbadta a népnek, és amikor a templomban mindenkinek a kezében égett a gyertya, a lángot továbbadták a téren és a közeli utcákban álló zarándokoknak. Ez a látványos húsvéti világítás még több zarándokot vonzott, mert amikor nem volt tv, aki hallott róla, csak úgy lehetett részese, ha elment és részt vett benne. A keresztes háborúk azért indultak, hogy a szent helyekhez el lehessen jutni, de később a Szentföld mégis a muszlimok kezére került a török megszállással, akik egészen az első világháborúig ott voltak.

Újabb húsvéti csoda Jeruzsálemben

A 18. századból több útikalauz készült a zarándokok részére, ezekben olvasunk egy érdekes esetről (forrás: S Kadas: *Oi agioi topoi*, Athén, 2008, 217–218. oldal). A leírás szerint a törökök betiltották Jeruzsálemben a húsvét hagyományos, demonstratív megünneplését. 1740 körül az egyik évben ellenőrként török hivatalnokok és katonák jelentek meg a templom előtti téren, hogy a tilalom betartását ellenőrizzék. Ennek ellenére a helybeli keresztyének a püspökük vezetésével összegyűltek a téren, mert a templomot a törökök lezárták, oda nem tudtak bemenni. Éjfél után nagy volt a feszültség, amikor a püspök meggyújtotta a kezében lévő gyertyát az egyik lámpásról és továbbadta a lángot. Ekkor kiderült, titokban mindenki reménykedett, hogy mégis lesz húsvéti világítás a tiltás ellenére hozott gyertyákkal. Az emberek legyőzték a félelmüket, felbátorodtak, és pár pillanat múlva fényben úszott a tér. A jelenlévő muszlimok isteni csodát láttak a dologban, a vezető tiszt maga nyitotta ki a templom ajtaját, hogy a szokás szerint a pap bemehessen a sírhoz, és onnan is hozzon lángot. A csoda leírását arab nyelvű táblán felírták a templom falára, jelentették a török császárnak, aki egy időre megengedte a keresztyéneknek, hogy szabadon gyakorolják vallásukat. Az egész leírás még a szóhasználatában is nagyon hasonlít Dániel könyvéhez. Ott Nabukadneccar asszír-perzsa uralkodó hirdeti ki birodalmában, hogy Izrael Istenét imádják, amikor látja, hogy az izraeli ifjak hűségese Istenhez, és az Úr segítségével túlélik a tüzes kemencét is, itt pedig a török főtestvér ismeri fel a csodát, ami az emberek szívében történt meg, mikor legyőzik a félelmüket, majd ő segíti a húsvét megünneplését.

Húsvéti versek

Krisztus feltámadásának értelméről ír Győri József laki lelkész „*Valaki átment a temetőn*” című versében: „*Megérintett: ez az én sorsom is. Féltem és irtóztam, ha át kellett mennem a temetőn. S egyszer csoda történt, megnyílt a szemem, megláttam Őt, ki közöttünk élt, előttünk járt, kit halálra adtak, sírba tettek a temetőben, de életre kelt, és győztesen átment a temetőn.*”

Ugyancsak ő írta ezt a szép locsolóverset is:

„Feltámadás ünnepén, örömhírral járok én. Olyan, mint a mi Megváltónk, nem járt még a föld színén. Nagy kő fedte bár a sírt, asszonycsapat csendben sírt, megnyílt sírból égi angyal zengte szét a drága hírt: ne féljete, higyjete, örvendezzen szívetek, Isten Fia feltámadott, győzött sír és gyász felett”.

Ez a lapszámunk a Szerencsejáték Zrt. támogatásával jelent meg. Köszönjük!

HÚSVÉT ÉS ROKON FOGALMAI

DR. MAGAY TAMÁS

„Elközelge húsvét, és felméne Jézus Jeruzsálembe, a templomba...” zengenek Kodály remekművének, a *Jézus és a kufárok* című kórusának nyitó ütemei. Azután következik a Jézustól szokatlan indulatossággal végrehajtott cselekvéssor: a templom megtisztítása, „...mert közel vala a zsidók húsvétja...” (Jn 2,13-16).

Nekünk ez a legnagyobb ünnepünk – és Jézusnak? A templom megtisztítása az árusoktól nem volt egy kissé „ünneprontó” tett? Mert hát a zsidóknak is nagy ünnepük, ha nem a legnagyobb volt a „zsidó húsvét”.

Röviden járjuk körül a húsvét terminológiáját. A *húsvét* szó szerb-horvát vagy szlovén mintára alkotott tükörszó (azaz idegen szónak szó szerinti lefordításával alkotott összetett szó) a XIV. századból (A magyar nyelv történeti-etymológiai szótára, „a TESZ”, Akadémiai Kiadó, 1967). Eredetileg a *húsvétel* megrövidüléséből keletkezett, ami a nagyböjt utáni húsvésre utal. Heylesen hosszú *ú*-val írjuk a *húsvétot*, de kiejtésében a rövid *u* sem hibás, sőt a Károli-biblia mintegy 20 igehelyén (a legkiemelkedőbbek: 2Móz 34,25, 2Krón 35,8, 2Krón 35,9, Mt 26,2, Jn 2,13, Jn 6,4, Jn 13,1 stb.) nem egyszer a kiejtést követően rövid *u*-val is előfordul.

1. A zsidóság egyik legnagyobb ünnepe a *pászkaiünnep/páska-ünnep*, másképpen a *páska* vagy a *kovásztalan kenyerek ünnepe* (2Krón 8,13), összefoglaló néven a zsidó húsvét. A sinai-hegyi törvény adása előtt rendeltetett, hogy az Egyiptomból való kivonulásról, szabadulásról ünnepélyesen megemlékezzenek. Niszán hó 14-én kezdődött, és egy hétig tartott (3Móz 23, 5-8). Minden izraelita férfinak részt kellett vennie rajta (5Móz 16,16). A *páska* a zsidóknál húsvétkor kenyér helyett sült vékony, kovásztalan tészta (nálunk *macesz* néven ismert). A hétnapos ünnep előestéjén hibátlan bárányt (*páskabárány*) öltek, amelyet a csont megtörése nélkül sütöttek meg, kovásztalan kenyeret és keserű salátát fogyasztottak hozzá. A *húsvéti bárány* vagy *páskabárány* elrendelése: 2Móz 12. *Pészach* héberül: az elkerülés, a megkímélés ünnepe, „Mert átvonulok ezen az éjszakán Egyiptom földjén (mellesleg: innen az angol Bibliában a *passover* elnevezése a zsidó húsvétnak), és megölök minden elsőszülöttet Egyiptom földjén... én, az Úr. De az a vér (a bárány vére) jel lesz a házakon,

amelyekben vagytok. Ha meglátom a vért, akkor kihagylok beneteket, és nem ér majd a pusztító csapás (vagyis a 10. csapás) titeket, amikor megverem Egyiptom földjét” (2Móz 12, 12-13).

2. A keresztyénség legnagyobb ünnepe: emlékezés *Jézus Krisztus* megváltó *kereszthalálára* és *feltámadására*. Napját a niceai zsinat (325) a tavaszi napéjegyenlőséggel (március 21.) egybeeső vagy azt követő holdtölte utáni első vasárnapban határozta meg. Így *húsvét ünnepe* március 22. és április 25. közé esik. Jeles napjai a *nagyhétnek*: *virágvasárnap*, *nagypéntek*, *húsvétvasárnap*, *húsvéthétfő*, ill. *húsvét másnapja*. A katolikus egyházban húsvét-hoz kötődően nagyon fontos fogalom a *nagyböjt*, amely a húsvét előtti 40 napos előkészület időszaka, Krisztus szenvedéseire való emlékezés kezdete. Ennek minden péntekén kerülni kell a húsféléket. A *böjt* a protestáns egyházak gyakorlatából kikopott, annak inkább belső lelki értelemben vett gyakorlatát jelenti, lényege az emlékezés a Megfeszített Úrra, a kereszt titokzatos világának lélekben történő befogadása. Ám nagypénteket református népünk is megtartotta szigorú böjti napnak. Ezen a napon még mindig sok helyen tartózkodnak a hústól.

Jézus az ünneplés helyett dorgált, korbácsot ragadott, s kiűzte a templomból azt, ami és aki nem volt odavaló. Mert így ez nem ünnep. Joggal tehetné fel a kérdést: mit műveltek ti akkor a templomban s a templommal, az „én Atyám házával”? – S mi csendben azt is megkérdezhetjük: vajon Jézus eljönne-e ünnepleni a mi templomunkba, meg átvitt értelemben a mi egyéni „templomunkba”, a magunk testi-lelki mivoltára gondolva? Az, hogy van mit „kiűzni” Jézusnak életünk mindennapjaiból, kétségtelenül igaz. Mégis, abban van a mi legfőbb reménységünk, hogy Jézus közbenjár értünk az Atyánál, hogy méltatlanul bár, de ünnepelhessünk, és igazi húsvétunk lehessen.

* * *

Kiemelkedő színvonalú munkájáért Magyar Érdemrend Lovagkereszt polgári tagozat kitüntetésben részesült március 15. alkalmából *Prof. Dr. Magay Tamás* lexikográfus, a Károli Gáspár Református Egyetem nyugalmazott egyetemi tanára, aki az angol–magyar kétnyelvű lexikográfia óriása, több mint 50 szótár írója és szerkesztője, a Károli Gáspár Református Egyetem Angol Tanszékének iskolateremtő alapítója, a magyar és keresztyén értékek rendíthetetlen képviselője. Ehhez a laudációhoz szeretettel csatlakozunk és szívből gratulálunk!

A mauzóleumokban, nemzeti sírkertekben szinte minden hely foglalt. Jézus sírja üres. Az első húsvétal valóban új világmérvő kezdődött. Ádám óta minden ember meghalt, Jézus óta a feltámadás reményében élünk. A húsvét napja és dátuma fontosabb, mint a reformáció ünnepe, hőseink emléknapijai, vagy az anyák napja. Minden nemzeti ünnepnél fontosabb húsvét, ami a világtörténelemben mély változást hozott. Igaza volt az angyalnak ott az üres sírnál: Nincsen itt, mert feltámadt, amint megmondta. Jöjjetek, nézzétek meg azt a helyet, ahol feküdt (Mát 28,6). – Légyen dicsőség mindenk felett Néked, mert Te győztél a halál fölött.

Pál apostol nyomában – Bibliával a kézben (II.)

Antiókhia – a „keresztyén” név szülőföldje, az első „presbiterek” szolgálati helye

DR. BÉKEFY-RÖHRIG KLAUDIA

Pál apostol és a vele együtt szolgáló Barnabás személye élő hidat képezett a jeruzsálemi gyülekezet és az Orontes partján fekvő szíriai Antiókhia között. Ez a város, mely a későbbiekben a keresztyén teológiai gondolkodás és az egész közel-keleti keresztyénség szíve lett, a Római Birodalom harmadik legnagyobb települése volt.

Pál korában több mint fél millió lakosa volt. Pál még Saul korában, amikor Tarzusból, szülővárosából a zsidóság fővárosába, Jeruzsálembe igyekezett, nem kerülhette ki fényes palotáit, négyszeres oszlopsorral szegélyezett, hét kilométer hosszú, kikövezett római főútját. Nagy Sándor utóda, I. Szeleukosz alapította a várost Kr. előtt 310-ben, azzal az ambícióval, hogy fényesebbé teszi Babilonnál. Amfiteátruma, kőszínháza a legnagyobb volt a Római Birodalomban. A világon itt volt az első tökéletes utcai világítás, hatalmas olajlámpások nappali fényt árasztottak az utcákra. Korabeli feljegyzés szerint Róma, Efézus és Alexandria népe irigységgel szemlélte a várost.

Hitünk története szempontjából ez a város, amelynek neve 17 alkalommal fordul elő főként az Apostolok Cselekedeteiről írt könyvben, sokkal fényesebb, mint a város külső ragyogása. Miért is?

A „keresztyén” nevet ez a város adta a világnak (ApCsel 11,26), s egyben Pál és Barnabás

eredményes, egy éven át folytatott missziós esztendejének a helyszíne is volt, ahol később a hosszabb missziói utakra is felkészítette őt Isten Szentlelke. Pál három missziói útja végén mindig visszatért a városba. Az ottani, főként görögökből megtért közösségnek hirdették az Úr Jézus Krisztust, miután az üldözés következtében szétszóródott tanítványok eljutottak Antiókhiaiba. „A tanítványokat pedig Antiókhiaiban nevezték először keresztyéneknek”, azaz görögül khrisztianusz-nak, latinul christiani-nak. Nem Róma, nem Jeruzsálem, hanem a mai sokat szenvedett Szíria földjén, az Orontes parti Antiókhia szép keresztyén nevünk szülővárosa. Rögtön meg kell jegyezni, hogy van az Újszövetségben egy másik Antiókhia is, ez az egykori Piszidia tartományban található, a mai Törökország Anatólia Tartományában, igencsak messze a szíriai Antiókhiaától. Pál apostol első missziói útja során ide is elment, amikor Cipruson át elhajózott, s gyalogszerrel, nem kis veszedelem közepette végigjárta Attália, Perge, az ottani Antiókhia, Ikónion, Lystra, Derbe városait és prédikálta az evangéliumot Sabbat napon a zsinagógákban. De mindenhol elüldözték. Erről az útról szólnak az ApCsel 13-14 versei (13,4kk; 13,14kk; 14,19kk; 14,21kk). Pált ezen az úján Lisztrában megkövezték a szomszédos Antiókhiaiból és Ikóniumból érkezett zsidók, kivonszolták a városon kívülre, mivel halottnak

hitték (14,19). Amikor erről az első missziói útról Barnabással együtt a szíriai Antiókhiaiba hazamentek, ott beszámoltak a gyülekezetnek munkálkodásukról, hányattatásairól. Ekkor megjegyzi Pál: gyülekezetenként elöljárókat, presbitereket (preszbüterosz – görögül – presbyteros – latinul – ApCsel 14,23) állítottak. Az Orontes-parti szíriai Antiókhia gyülekezte volt a páli missziós szolgálat lelki központja, a bázis, a másik, a pizídiái Antiókhia csak egy állomás, aminek nem igazán jó emlékezetét hordozta szívében a népek apostola. Az ApCsel 14,25kk-ban olvasunk arról, hogy missziói beszámolót és jelentést adott Pál és Barnabás útkürről, hiszen onnan indították el őket Isten kegyelmébe ajánlva térítő útjukat – ezzel tartoztak „anyaggyülekezetüknek”. Értékelésük minden személyes fájdalmat felülmúlt és gyógyított: „elbeszélték, milyen nagy dolgokat tett velük az Isten, és hogy kaput nyitott a pogányoknak a hitre” (14,27). Amikor a jeruzsálemi apostoli gyűlés levelet fogalmazott és küldött Pállal és Barnabással az antiókhiai gyülekezetnek, ebből is érződik, hogy milyen súlya volt a korabeli keresztyénségben Antiókhia egyházának. Ott már voltak ugyanúgy apostolok és vének, mint a jeruzsá-

lemi ősgyülekezetben (ApCsel 15,22-23). Sőt azt is megtudjuk az ApCsel-ből, hogy az antiókhiai gyülekezetben volt néhány próféta és tanító (ez utóbbiakat nevezte a latin Újszövetség doctores-nek), tehát igen művelt összetétele volt ennek az ősi keresztyén közösségnek. Talán ez is hozzájárult ahhoz, hogy a híres Gamálielel-féle zsidó „akadémián” magas fokú rabbi-képzésben részesült Saul/Pál igazából Antiókhiaiban érezte otthon magát,

ahol a zsidó, görög-hellén és a latin szó, kultúra örökségével érkezett megtértek békésen és boldogan együtt tudtak élni újjászületett, Krisztusban mindenfajta válaszfalon túllépő új életet. Az sem véletlen, hogy éppen ebből a lelkiileg gazdag gyülekezetből nőtt ki a teológia- és egyháztörténelem egyik legjelentősebb eszmei központja, az egyiptomi Alexandria mellett a legerősebb lelki és hitbeli forrásvidéke a keresztyénségnek. Már a 3. század közepe óta püspöki székhely. Olyan nevek jelzik történetét, szellemi világítótorny szerepét, mint Szamoszatai Pál, Ignatius, Theophilus egyházatya. A teológiai fejlődés elején, kb. 363 óta, egy presbiter áll, a szó eredeti értelmében elöljáró, vén, Diodor néven, aki később Pál apostol szülővárosában, Tarzuszban lett püspök. Így ölelte Isten egybe korokon keresztül Tarzusz, Antiókhia, Jeruzsálemet. A legnagyobb antiókhiai gondolkodók, imádkozók, mint Chriszosztomos és mások a keresztyén lelkiesség és egyetemes gondolkodáskultúra fényes csillagai ma is. Az ő örökségük is segítette megmaradni Urunk kegyelme mellett minden kegyetlen üldöztetés ellenére az utóbbi években szír keresztyén testvéreinket az iszlám világban, akik magyar keresztyénségünket megelőzően már közel ezer éve Krisztus Urunk hűséges tanítványai lettek. „Ahol mély a gyökér, ott a fák koronáját szaggathatja a vihar!” (mai szír keresztyén közmondás).

Közösségi és egyéni bűnbánat

DR. SZILÁGYI SÁNDOR

A bűnbánat előfeltétele a bűn felismerése. Mi is a bűn? Jogilag valamilyen, elfogadott szabályrendszer megsértése. Izrael és a mai keresztyének számára ezeknek a szabályoknak az összefoglalása a Tízparancsolat és annak kiegészítése Jézus által. Amint tudjuk, a Tízparancsolat első négy parancsa az Isten elleni vétkeket, a hat többi pedig az

embertársaink elleni vétkeket foglalja össze. Jézus a Tízparancsolatot a Hegyi Beszédben magyarázta (Mt 5-7) és egészítette ki új útmutatásokkal, melyek közül a leginkább megdöbbentő volt kortársai számára a Mt 5,43-44: „Hallottátok, hogy megmondattott: »Szeresd felebarátodat és gyűlöld ellenségedet.« Én pedig azt mondom nektek: Szeressétek ellenségeiteket és imádkozzatok azokért, akik üldöznék titeket”.

A bűn felismerését követi annak megvallása és megbánása. Ezt legtöbbször a gyülekezet együttesen teszi bűnbánó imádságban. Úrvacsorai istentisztelet előtt sok gyülekezetben szokás bűnbánati istentiszteleteket tartani, ahol gyakran a lelkipásztor fel is sorolja a Tízparancsolat egyes pontjainak, valamint Jézus új parancsolatainak a megszegését, mint megvallandó bűnöket, mintegy ráébresztve a gyülekezeti tagokat saját bűneik felismerésére. Ilyen közös bűnbánó alkalmak előfordulnak az Ószövetség könyveiben is, gondoljunk csak a Benjámin törzse elleni hadjáratra (Bír 20,26), vagy amikor Jósias király idején megtalálják a törvénykönyvet, és azt felolvassák az egész nép ítéletére (2Krón 34,30), vagy a hazatértek közös bűnvallására Ezsdrás idején (Ezsd 10,10-11).

Rubens: A tékozló fiú hazatérése

Nem elegendő azonban a részvétel a bűnbánati istentiszteleteken. Sokszor válik megszokottá és személytelenné bűnbánatunk. Fontos, hogy Isten előtt világosan lássuk és Neki megvalljuk konkrét bűneinket is. Sokszor megelégszünk az általánosságokkal (néha lelkészeink is „mi is sokszor” vagy „néha” szavakkal említik meg bűneinket). Római katolikus testvéreink gyónását „olcsó” bűnbánatnak tartjuk, amikor imádságok sokszori elmondásával kaphatnak a gyónók feloldozást, de a gyónást mindig konkrét bűnök bevallásával kell kezdeni. A mi bűnbánatunk legyen Isten előtt mindig konkrét.

A bűnvallásnak következményei is kell, hogy legyenek. Nemcsak egy bűn elhagyása, vagy az ismétlődés elleni küzdelem legyen a következmény, hanem – ha lehetséges – azokat jóvá is kellene tennünk. Az evangéliumokban három ilyen eset fordul elő.

Az egyik a tékozló fiú példázata, ahol a fiú így szól apjához: „Atyám, vétkeztem az ég ellen és teellened” (Luk 15,21), tehát Isten ellen és apja ellen vétkezett, és bocsánatot kér apjától.

A második eset, amikor Zákheus meghívja magához Jézust, és ezt mondja neki: „Uram, íme vagyonom felét a szegényeknek adom, és ha valakitől valamit törvénytelenül vettem el, a négyszeresét adom vissza annak” (Luk 19,8); tehát igyekszik jóvá tenni embertársai elleni vétkeit.

A harmadik nagyon szomorú példa, amikor Júdás megbánja bűnét és vissza akarja adni a harminc ezüstpénzt a főpapaknak (Mt 27,3-5). Vajon felmerült-e bennünk, ha vétettünk felebarátunk ellen, hogy jóvá tegyük, de legalább bocsánatot kérjünk tőle? Lesz-e erre időnk? Enélkül pedig a bűnbánatunk csak félig igaz. Persze a bocsánatkérés veszélyes dolog; számolnunk kell azzal, hogy tekintélyünk csorbát szenved, különösen, ha felebarátunk nem is tudott vétkünkről. Isten előtt mégis így teljes a bűnbánatunk.

A bűnbánati hét szükségessége

Bevezetés

A Magyarországi Református Egyháznak ószintén szembe kell néznie azzal az elszomorító ténnyel, hogy gyülekezeteink nagy részében kiveszőben van a bűnbánati hét. Ahol megtartják, ott többnyire háromnapos lett a „hét”. Sok helyen egyetlen bibliaóra oldja meg ezt a kérdést. „Mivel nem jönnek a hívek, a végén már nem is hirdetjük meg a lehetőséget” – mondják. A gyülekezetek között 16% és 41% között van azoknak az aránya, ahol egyáltalán nincs előkészítő istentisztelet, átlagosan 11%-ukban mondták azt, hogy hat estén át van bűnbánati alkalom. A legmagasabb azon gyülekezetek száma, ahol háromestés előkészítő istentiszteleteket tartanak (7% és 24% között).

A világ megváltozott, és úgy látszik, hogy maga az egyház is bizonyos értelemben. Nem igazán fér már bele a mi kis posztmodern életünkbe a bűnbánati hét megszervezése és az azon való részvétel egy-egy úrvacsorai istentisztelet előtt. A tapasztalat sajnos azt mutatja, hogy sokak számára vallásos nyűg lett a bűnbánati hét, valami olyasmi, ami elhanyagolható, mellőzhető, lerövidíthető egy-két, legfeljebb három napra, illetve helyettesíthető más programokkal,

könnyűzenei estékkel, vagy „keresztyén” meditációkkal. Egyháznak azonban nem volna szabad megfélekednie arról – bár valóban igaz, hogy sok változáson ment keresztül a modern társadalom –, hogy mi nem arra kaptunk felhatalmazást, hogy megváltoztassuk a „bűn” fogalmát, esetleg tompítsuk annak jelentését, hanem arra, hogy bűnbánatra és megtérésre hívjuk az Istentől elidegenedett bűnös embert.

A stand-upos Mogács Dániel nyilatkozta néhány évvel ezelőtt egy vele készített interjúban a következőt: „Az emberiség egyre kevesebb szabályt tart be, egyre kevesebb dologra mondja azt, hogy bűn, ami szerintem nem viszi jó felé a világot”. Egyre nagyobb a konszenzus abban, hogy az emberiség kontrollálatlan és emberközpontú – ahogy Mogács is mondja. Éppen ezért a bűnvallást nemcsak, hogy nem érti, de el is utasítja annak létjogosultságát...

Ha Nagy Gábor tanulmányát teljes terjedelmében szeretné megismerni, megtalálja honlapunkon: www.presbiteriszovetseg.hu/allasfoglalasok-tanulmanyok-lapon, bűnbánati hét szükségességéről utalásra kattintva.

Böjt – őszintén az alkoholról

KNLNÉ TŰSKI GABRIELLA

A böjti időszak első napjaiban írom e sorokat. Mint keresztyén ember, évről évre aktívan készülhetek húsvétra. Használhatok böjti naptárt, részt vehetek egyházi alkalmakon, kereshetem a böjttel járó elcsendesedést. Kereshetem a húsvét felé vezető út jelentőségét.

E napokban feltűnt, hogy országunk legnagyobb híradója foglalkozott a 'negyven nap nélkülözés' témájával. Egy közismert író, aki nyíltan elismeri, hogy alkoholistája, elmondja, milyen az élete, mióta 6 éve abba hagyta az ivást. Magáról azt mondja, most már nem függő, de mindig alkoholistája marad, mert az alkohol számára olyan, mint egy mágnes. Folyamatos a vonzóereje. Arra biztatott, hogy a farsangot követő 40 napban szekuláris módon böjtöljön a társadalom. Mivel a sör, bor és erős ital fogyasztása természetes része sok ember életének, gyakran nem is tudják, mennyire kihat testi-lelki egészségükre. Mindennapjaikra. Így a cél: tudatosodjon az emberben, miért is fogyaszt alkoholt. És mennyit.

Körülbelül 11.000 ember vállalta ezt a negyven nap nélkülszét.

A statisztikák szerint 65%-a ezeknek az embereknek később lényegesen kevesebb alkoholt fogyaszt.

Krisztusról persze szó sincs az egész mozgalomban, semmi összefüggés a bibliai böjt és az említett 40 nap nélkülszét közt.

Ismerek katolikus és református embert, akinek az alkoholfogyasztás a 'böjti tét'. Ebben a nélkülszét, a lemondás a lényeg. Nem az alkoholfogyasztás kérdése általában véve.

Ezért is írok a szekuláris alkoholböjtről, mert nagyon őszinte böjt.

Az alkohollal kapcsolatos nyers lényegét kívánja feltárni.

Eszembe jut a magyar szokás, hogy evés előtt egy-két rövidet kínál sok ember. Utána egy kis bor, az asszonyoknak kontyalá való.

Meleg napokon fröccs vagy egy pofa hideg sör. Talán több, ha jó a hangulat vagy a társaság.

Nem gyakran hallok, hogy valaki megkérdőjelezi e szokásokat. Vagy hogy valaki őszintén bevallaná: többet fogyasztok a kelleténél.

Közben – sajnos – nem egy alkoholistát, vagy legalábbis részben alkoholtól függő (fiatal) embert ismerek.

Félreértés ne legyen: e sorok nem azért íródnak, hogy elítéljem az alkoholfogyasztást. Inkább biztatásként írom. Beszéljünk az alkoholról, hatásáról. Családi és gyülekezeti körünkben. Öröm és gyász pillanataiban, böjti időben és mindennapokban, tudatosan kezeljük fogyasztását.

Olvassuk, énekeljük a régi éneket.

Egyetlen forrása minden kegynek, egyetlen mentsvára a lelkennek, Jézus, Te megváltó, Üdvöt hozó, mossál meg, s tégy fehérré, mint a hó.

Refr.: Tiszta fehérré, miként a hó, mossál meg engem, leszek fehér, miként a hó.

Soká nem ismertem szereteted, hogy Te a bűnöst tisztává teszed, most látom csak, Te vagy az üdvadó, ó Jézus, tégy fehérré, mint a hó.

Refr.

Fehérré Uram, a forrás te vagy, békét és nyugalmat lelkembe adj, áldásod nem apad: gazdag folyó, mossál meg, s tégy fehérré, mint a hó.

Van, ki megtisztítson. Ézsaiás 53,5 szavaihoz csatlakozik. „És ő megsebesítettett bűneinkért, megrontatott a mi vétkeinkért, békességünknek büntetése rajta van, és az ő sebeivel gyógyulánk meg.” Legyen ez a mérvadó, még az alkoholfogyasztásunkal kapcsolatban is.

Akkor már nem az lesz a kérdés hogy kibírjuk-e a böjti időszakot alkohol nélkül. (Vagy ... ki-ké magának ismeri saját csábításait). Hanem az a kérdés, hogy ezen a téren is milyen módon élhetünk Istennek tetsző életet. Ami a lényeg.

Húsvéti kvíz olvasóinknak, presbitereknek és családjuknak

Kedves Olvasóink! Húsvéti kvízünkkel, miként a karácsonyival is, azt szeretnénk elősegíteni, hogy az ünnepek alatt családjaink tagjai mind többször lehessenek együtt értelmes időöltéssel – ünnepi istentiszteleten, a családi asztal mellett, vagy éppen kvízkérdéseink megfajtésekor. A páska ünnepe is ilyen családi alkalom volt Jézus idejében, amikor a család, a közösség legfiatalabb tagja kérdést tett fel: miért és mi-ben különbözik ez a nap és ünnep a többitől? Erre az idősebbek adtak választ. Így találkoztak Urunk korában is egymással az emlékezni és ünnepelni vágyók, kicsik-nagyok, így lett a hit és a remény szent ünnepeik része. Ugyanígy nálunk, magyar reformátusoknál is.

A megfajtések beküldési határideje: 2019. április 29.

Cím: Magyar Református Presbiteri Szövetség, 1092 Bp., Ráday u. 28., illetve e-mailben: szovetseg@presbiter.hu; megamama@freemail.hu

1 Hányszor imádkozott Jézus a Gecsemáné-kertben, mielőtt elfogták, hogy beteljesedjék az Írás: „Hagyta, hogy a bűnösök közé sorolják, pedig sokak vétkéért vállalta magára, és közbenjárt a bűnösökért” (Ézs 53,12)?

2 Melyik jelentős betániai esemény után határozta el a Nagytanács Jézus megölését, később pedig Lázár megölését is, akit Jézus feltámasztott a halálból? (Igehely?)

3 Kiket szólított meg Jézus a keresztről, miközben végóráit élte? Soroljunk fel három személyt és nevet igehelyekkel, illetve azzal, mit mondott nekik!

4 Sok aranymondást tanultunk meg Jézus feltámaszásáról. Írjunk le néhányat, melyeknek ismerjük az evangéliumi, újszövetségi eredetét (igehelyek).

5 Feltámaszása után 40 napon át megjelent Jézus tanítványainak, bizonyítva, hogy él (ApCsel 1,3). Soroljunk fel név szerint olyan férfiakat és nőket, akikkel találkozott Feltámaszott Urunk (igehelyek).

6 Hány hal volt a hálóban, amelyet kivontak a tanítványok a part-ra, ahol a Feltámaszott várta őket? Mi történt a hálóval? Hányadik alkalom volt ez, hogy Jézus feltámaszása után megjelent tanítványainak?

(drb-r-kl)

Presbiterként (és gondnokként) Pécelen

MARGIT ISTVÁN

Tizenyolc esztendeje vagyok presbiter, tizenkét esztendeje pedig gondnoka a péceli református gyülekezetnek. Bár nem vagyok született péceli, valahogy mégis otthon érzem magamat. Korábban még tapintható volt a tősgyökeres péceliek és a betelepültek közötti különbségtétel, de most már a helyiek is befogadtak. A város, és benne a

református egyházközség összetétele az elmúlt évtizedek során jelentősen megváltozott. A régi péceli családok tagjai közül sokan beköltöztek a fővárosba, vagy éppenséggel külföldre távoztak. A helyükbe viszont mások költöztek ide, zömmel Budapestről, de az ország egyéb vidékeiről, sőt a határon túlról is. Jómagam is egy vagyok közülük, hisz gyökereim Délvidékre nyúlnak vissza.

Bácsfeketehegyen, egy közép-bácskai kis faluban születtem és nőttem fel. Őseim a Nagykunságból érkeztek ide a Telecskai-domb-ság alsó csücskébe, valamivel több mint 230 esztendővel ezelőtt. Anyai ágon viszont a Partiumból jöttek nagyszüleim, valamivel később. A családom tagjai a felekezeti különbségek miatt nemigen jártak templomba, így én sem mutattam különösebb érdeklődést a hit dolgai iránt. A hittanórákra még úgy-ahogy eljártam, lekonfirmáltam (a település csaknem szín református volt), de ezt követően lényegében meg is szakadt a kapcsolatam az egyházzal.

Istennek azonban van humora, mert valahogy mégis ott tartott a templom vonzáskörében. Középkorban komolyan udvarolgatni kezdtem annak az osztálytársnőmnek, aki történetesen a helyi református lelkész lánya volt. Így többször is megfordultam a parókián, ami azonban nem jelentette azt, hogy magához Krisztushoz is közelebb kerültem volna.

Érettségi után Újvidékre mentem egyetemre, a bölcsészkaron tanultam, fordító vagy újságíró szerettem volna lenni. Ekkor már jelentek meg írásaim a helyi lapban, később pedig különböző folyóiratokban publikáltam. Lassan egyenesbe került az életem, de Istentől még mindig nem akartam tudni.

Később fordítóként kezdtem el dolgozni, amikor váratlanul megkaptam a katonai behívómat. Nem volt különösebben ínyemre, de nem volt mit tenni: hamarosan egy közép-szerbiai laktanyába kerültem. Itt a barátom bátorítására, mintegy unaloműzőként elkezdtem olvasni a Bibliát. Korántsem volt ez veszélytelen vállalkozás, hisz a jugoszláv néphadsereg laktanyáiban nem toleráltak semmiféle vallási megnyilvánulást. Eleinte csak kíváncsiságból olvastam, később egyre nagyobb mohósággal. Megelevenedtek bennem a korábbi nyári ifjúsági konferencia emlékei, amikor először hallottam Krisztus szeretetéről, váltságshaláláról, a benne nyerhető üdvösségről. És Isten megtalált, én pedig befogadtam őt.

Egy év elteltével visszatérhettem a civil életbe: munkát vállaltam (az előző munkahelyemre mint „politikai megbízhatatlant” nem vettek vissza), majd hamarosan megnősültem, az Úr pedig három gyermekkel ajándékozott meg minket. A gyülekezetemben belevetettem magam az ifjúsági munkába, majd röviddel presbiterre is választottak. Boldogságunkat azonban beárnyékolta valami: kirobbant a dél-

sláv polgárháború. Próbáltuk túlélni ezt a nehéz időszakot, végül sok-sok típródás után itteni testvéreink hívására úgy döntöttünk, hogy Magyarországra költözünk.

A Dunántúlon találtunk menedéket, ahol egy ismerős lelkészcsalád fogadott be minket. Ezt követően a budapesti Schweitzer Albert Református Szeretetotthon vendégszeretetéét élveztük, majd Biatorbágyra kerültünk. Őt esztendőt töltöttünk el itt. A torbágyi református gyülekezetben leltünk lelki otthonra, ahol idővel presbiterre, majd missziói gondnokká választottak. Családi okok miatt innen Szegedre mentünk, míg legvégül Pécelen „vertük fel a sátrunkat”.

Pécel egy fejlődő település a főváros közvetlen szomszédságában. Az itteni református egyházközség a reformáció idején formálódott, és az eltelt évszázadok során számos vihart ért meg. A nehéz időben nem roppant meg, így napjainkban a legvirágzóbb gyülekezetek egyike. Igen élénk lelki élet, szerteágazó missziói tevékenység folyik itt, szolgálók egész serege vállal részt a gyülekezeti munkában.

Bár a szolgálati ágak összehangolásában elsősorban a vezető lelképásztor és a gondnok jeleskedik, az egyházi élet irányítása, kormányzása magának a presbitériumnak a feladata. Pécelen tizenhat presbitert és három gondnokot választottak. Főgondnokként én a gyülekezet missziói életéért vagyok felelős.

Miután Pécelen vállaltam munkát, lényegesen több időt tudtam fordítani a gyülekezet dolgaira. A lelképásztorokkal, gondok- és presbitertársaimmal teljesen egyek tudunk lenni a szolgálatban. Havonta egy alkalommal tartunk lelkész-gondnoki megbeszélést, a legközelebbi munkatársakkal pedig hetente ülünk le imádkozni, átbeszélni az aktuális ügyeket.

Néhány évig a területileg illetékes egyházmegyében is vállaltam különböző tisztségeket, részt vettem az egyházkerület és a zsinat munkájában. Embert próbáló időszak volt ez, sajnos, némileg az egészségemet is aláásta. Miután a megbízatásom megszűnt, visszavonultam a saját gyülekezetem „bástyái mögé”. Isten az Ő Igéjén keresztül azt láttatta meg velem, hogy Őneki elsősorban a helyi egyházzal van terve. Innentől kezdve szolgálatomat Pécelre összpontosítom, aminek lassan megteremnek a maga gyümölcsei.

Az itteni reformátusság körében nyomon követhető egy teljes nemzedékváltás, a fiatalabbak pedig már sok mindenben másként gondolkodnak, mint az idősebbek. Az utóbbi időben pedig olyanok költöznek ide, akiknek már szinte semmilyen kapcsolatuk nincs Istennel, az ő megszólításuk óriási kihívás számunkra. Mivel a munkaterület igen nagy, próbálunk mind több embert szolgálatba állítani. A gyülekezetben jelenleg három lelképásztor szolgál, de van egy gyülekezeti-missziói munkatársunk és két hitoktatónk is.

A reformáció 500. évfordulójának ünneplése kapcsán döbbszünk rá, hogy egyházunk évek során jelentősen eltávolodott azoktól az alap gondolatoktól, amelyek a kezdeteket meghatározták. Ezért gyülekezetként azt valljuk, hogy a Szentírás komolyan vétele nélkül nincs megújulás. Krisztust hirdetjük, a kegyelemnek a hit által való elfogadását, miközben az Úr dicsőségét szeretnénk képviselni ebben a világban. Ha az Isten országát építjük, diadalmaskodunk, ám ha a világhoz próbálunk igazodni, menthetetlenül elveszünk. Egyedül Jézus Krisztus követése, az Ő evangéliumának hirdetése ad értelmet földi életünknek, szolgálatunknak.

Tisztelgés Berhidai Keresztes József lelkipásztor emléke előtt

Február 3-án Bácsfeketehegyen a helybeli és a kiskunhalasi reformátusok tisztelegtek egykori lelkipásztoruk, Berhidai Keresztes József síremlékénél, a Mári-napi szaladás 170 éves évfordulóján. A megemlékezést megelőzően az istentiszteleten Édes Árpád kiskunhalasi lelkipásztor szolgált.

Bácsfeketehegyen, január 23-án ünnepelték korábban és ünneplik ma is Mária napját. A szomorú eseménynek innen ered az elnevezése. A szabadságharc idején a bácsfeketehegyi magyar lakosság 1849. január 23-án menekülésre kényszerült a déli irányból rájuk törő szerb csapatok elől. A magyar lakosság a nemzetőrök és lelkipásztoruk kivételével elmenekültek. A lelkész családját már korábban elmenekítette Kiskunhalasra. Este felkereste a szerb csapatok vezére és szabad eltávozást biztosított a számára, aki ezt elfogadta. Nem jutott messze. Két utcával távolabb a magyar lakosság menekülését a kocsmában mulatozással ünneplő svábok közül egy kilépett az utcára, meglátta a távozó lelkészt, vadászpuskájával célba vette és lelőtte. Az elmenekült lakosok Kiskunhalason és részben Soltvadkerten találtak és kaptak befogadást.

A szabadságharc bukása után a lakosság októberben tért vissza az akkorra már teljesen kifosztott lakhelyükre. A gyilkosságot elkövetőt a haranglábon felakasztva találták. A lelkész földi maradványait ezután helyezték örök nyugalomra a temetőben, majd később sírját márvány kőtáblával jelölték meg, melyre a következő felirat került:

„Mint hű pásztor esett el a vésznek ama napján 1849 januárius 23-án. Őrizte nyáját mind-halálíg”. 44 éves volt. Tíz évet szolgált Bácsfeketehegyen. A Fejér megyei Berhidáról származott.

Sírjára a Magyar Nemzeti Tanács, a kiskunhalasi református egyházközség és a Szilády Áron Társaság, a helyi önkormányzat, a művelődési egyesület, a helyi könyvtár és a helybeli református egyházközség képviselői helyezték el az emlékezés koszorúit.

Hallgató Imre
bácsfeketehegyi gondnok

„Ki most az én presbiterem?”

Gyülekezetemben évekkal ezelőtt a missziói terv alapján presbiteri körzeteket alakítottunk ki. A város, illetve a szórvány körülhatárolt területén, egy térkép segítségével jelöltük ki azt a területet, ahol az ott lakó reformátusokat figyelemmel kíséri egy-egy presbiter páros.

Hála Urunknak, szép nagy a gyülekezetünk, több, mint ötszáz református van a címlistánkon és a választói névjegyzéken is 450 fő szerepel, olyanok, akik három éven belül egyházfenntartói járulékot fizettek és néha ritkábban, néha gyakrabban templomunkba is betérnek. Hóközi vasárnapokon 150-160, nagyobb ünnepeken 320-340 ember is eljön a templomba. Ráadásul városi gyülekezetként jelentős szórvánnyal együtt, elég nagy az a terület is, ahonnan hozzánk jönnek az emberek. Ilyen létszám mellett a nálunk szolgáltatott teljesítő egyetlen lelkész, ha mást nem tenne, csak ezt, akkor sem győzne több év alatt sem mindenkit végig látogatni.

Teszi ő a dolgát, elmegy a betegekhez, vagy azokhoz, akik problémát jeleznek, segítséget kérnek.

A presbiter párok látogatása nem érhet fel egy lelkészi látogatással, igazából nem is igazán az a célja. Évente három, négy alkalommal jelenik meg gyülekezeti újságunk. Ezt az újságot a presbiterek hordják ki a körzetükbe. Többnyire bekopognak, becsengetnek, ha otthon van valaki, személyesen adják át az újságot. Ha senkit nem találnak otthon, vagy testvérünk nem kíván beszélgetni, csak postálódába, vagy kézbe kerül az újság, de ha hajlandóságot mutat egy kis beszélgetésre, arra is készséggel állnak rendelkezésére. Érdeklődnek családról, egészségi állapotról, de van, hogy beinvitálnak a lakásba és egy rövid imát is elmondanak együtt. Meg tudnak beszélni aktuális kérdéseket, felelni felvetett problémára.

Szépen működött a rendszerünk, de a legutóbbi presbiterválasztásnál jelentős változások történtek. Közben erősen lefoglalt ben-

nünket az a lehetőség, hogy templomunk után parókiánk is teljesen megújulhat. A bokros teendőkhöz maradt a presbiteri körzetek újjá alakítása. Közben volt mozgás a hívek között is, többen elköltöztek, néhányan beköltöztek hozzánk.

Szokás nálunk a presbiteri ügyelet rendszere is. Ügyeletes presbiter fogadja a híveket kézfogással a templomajtóban, segít az Úrvacsora előkészítésében és elvégzi az aktuális teendőket, amik adódnak.

A minap rám került a sor. Udvariasan köszöntöm az érkezőket. Az egyik idősebb hölgy a köszönés után rám kérdez: „Presbiter Úr, ki most a választás után az én presbiterem?” Másoktól is hallottam, hogy kaptak hasonló kérdéseket.

Nem is gondoltunk arra, hogy a gyülekezet egy része számára milyen fontos és lényeges szükségletté vált, hogy megkapják az újságot, szóljanak hozzájuk néhány jó szót, de ha gondjuk, problémájuk adódott, akkor is legtöbbször az ismert presbiteret keresték. Milyen jó is, ha van, akihez fordulhatunk, ha nem szeretnénk kisebb ügyekben az amúgy is leterhelt lelkészt keresni! Kiben bíznának, ha nem az őket néha meglátogató presbiterben?

Ha pedig ellanyhul a missziós lendület, a hívek már számonkérnek, talán joggal. „Ki is az én presbiterem?”

Az ideai missziós program legfontosabb és legsürgősebb része a presbiteri körzetek újra alakítása és a látogatások megkezdése lesz. Gondoskodunk arról, hogy mindenki megtalálhassa azt a presbiter testvérünket, akihez bizalommal fordulhat ügyes-bajos dolgaiban. Számunkra is megtisztelő, hogy így gondolnak ránk a testvérek. Többek között ezért is olyan nagyszerű dolog presbiterként szolgálni. Szolgálni az Urat, segíteni a lelkészt és szolgálni a gyülekezetet.

Kerekes Ferenc Béla órségi összekötő

Váradi hála és tiszteletadás

Viseljetek gondot azért magatokra és az egész nyájra, amelyben a Szent Lélek titeket vigyázókká tett, az Isten anyaszentegyházának legeltetésére, melyet tulajdon vérével szerzett! (ApCsel 20/28)

A Presbiteri Szövetség 2019-es év vezéregyje szólította tanácskozásra a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Presbiteri Szövetség képviselőit Nagyváradra 2019. március 9-én, ahol 77 tag jelent meg.

Csűry István püspök úr nyitó áhitatában János evangéliumának 22,33-37 verseit olvasta és magyarázta az egybegyűlteknek, amelyben Lázár halálát és feltámadásának pillanatát írja le, ami az evangélium szerint Jézus utolsó és legnagyobb csodája. Jézus érkezésekor síró emberek mellett rosszindulatú, egyházromboló hitetlenekkel is találkozunk. Jézus az élet erejével indul a halott felé, mély belső megindultságáról szól, és a könnyei felebaráti szeretetéről, együttérzésről tanúskodnak. Ő az, akiben Isten dicsősége mutatkozik meg, a halál ellenére életet támaszt, a Szentlélek erejével megmutatja a fényt a sötétségben. Isten dicsősége nem öncélú, távoli ragyogás és túlárado erő, hanem a romlást és enyészetet előidéző erőktől való megmentés, a halálból az életre szólító hatalom. Jézus mélyesen szenved a bűn és a halál miatt, és felkészít bennünket arra, hogy Őbenne ne csak a „világ világosságát” ismerjük meg, hanem a halál felett diadalt arató személyt is, aki új életet tud teremteni, és céltudatosan a rá nehezedő feladatokat is megoldja. Legyünk mi is Jézus Krisztus követői, akik szembe mernek nézni a nehézségekkel, képesek „köveket” elgördíteni az útból, veszélyeket elhárítani, és erős hittel tettekkel, bizonyítani igazunkat, verbálisan erőszakot gyakorolni és nem engedni, hogy kihasználják szerénységünket.

Tóth András, a kerület szövetségi elnöke megköszönte püspök úr szolgálatát, majd üdvözölte a kerület kilenc egyházmegyéjének megjelent képviselőit, dr. Tóth Jánost, a MRPSZ Missziói és Diakóniai Bizottság elnökét, Békés megye területi elnökét és Váczi Gábort, a MRPSZ titkárát, aki tolmácsolta dr. Viczián Miklós, a MRPSZ ügyvezető elnökének üzenetét. Az ügyvezető elnök úr örömdetesnek ítéli a trianoni határon átnyúló, egyházkerületek közti együttműködéseket és a szent életre való törekedésre szólít fel, figyelmeztet arra, hogy a szent élet nem cél, hanem a szolgálat feltétele.

Bara Csaba, a KREPSZ titkára bemutatta a Presbiteri Szolgálati Díjra jelölteket: Dr. Tóth János, Békéscsaba Máté Gyula, a Nagybányai Egyházmegye Bálint Zoltán, a Szatmári Egyházmegye Kincses Balázs, az Érmelléki Egyházmegye Török Sándor, a Bihari Egyházmegye

Molnár Jolán, a Temesvári Egyházmegye Id. Tóth András, a Nagykárolyi Egyházmegye Molnár Csaba, az Aradi Egyházmegye Nagy M. Sándor, a Szilágysomlyói Egyházmegye Nagy Lajos, a Zilahi Egyházmegye által javasolt presbiterek nevét.

Váczi Gábor, a MRPSZ titkára felolvasta dr. Tóth János laudációját, majd Lakatos Nella kerületi jegyző egy egységes laudációban méltatta a díjazottak érdemeit. A díjakat Csűry István püspök úr és Tóth András kerületi elnök nyújtotta át.

A díjazottak közül dr. Tóth János köszönetét és háláját fejezte ki a kapott kitüntetésért, és elmondta, hogy az egyházért végzett szolgálataért ez az első elismerés, amit átvehetett. Számára a szolgálatra Isten Igéje a biztató szó: „Mindenre van erőm a Krisztusban, aki engem megerősít” (Fil 4,13).

A közgyűlésen résztvevő nőket Tóth András szövetségünk elnöke virággal köszöntötte a Nemzetközi Nőnap alkalmából.

A közgyűlésen Tóth András kerületi elnök beszámolt a tavalyi év megvalósításairól, majd minden egyházmegye elnöke a megyéjében történtek eseményeiről tájékoztatta a közgyűlésen résztvevő presbiteret.

Arad megye beszámolóját dr. Tóth János kiegészíti azzal, hogy kimaradt a dec. 8-án Nagyperegen a Református identitás címmel megtartott kisköri konferencia megemlézése. A Zilahi Egyházmegye új elnöke beszámol az elmúlt három évről, amikor nem működött a szövetség az egyházmegyében, mit tettek azért, hogy ismét életre keljen és munkálkodjon, bemutatta az új elnökséget is.

Mészáros Gyöngyi a kerületi szövetség 2018-as év pénzügyi helyzetéről tartott beszámolót, aminek alapján szövetségünk 2018-as év pénztármaradványa és áthozatala a 2019-es évre 9179.14 lej.

Szövetségünk elnöke felolvasta a 2019-es év programtervezetét, amit a közgyűlés kézfelemeléssel elfogadott és Isten gazdag áldását kérte a tervek megvalósításához.

Elhangzott a bihari egyházmegye részéről egy kérdés, hogy hány presbiter vehet részt a kerületi képzésen, mivel ők most körzetekre osztották fel megyéjük egyházközségeit és lehet, hogy 50-60 presbiter is jelentkezik majd. Tóth András elnök úr elmondta, hogy akkor szervezzenek kisköri képzéseket, de a kerülethez 8-10 presbiter jöjjön a megyéből. Ugyanakkor az elnök úr elmondta, hogy az elkövetkezendő három évben a Presbiteri Díjakra készült érmeket Csűry István, kerületünk püspöke adományozza, amit nagyon szépen megköszönünk.

Istennek adtunk hálát az együttlért, aki megerősített bennünket és megvilágosította elménket, hogy helyesen cselekedjünk.

Lakatos Nella
KREPSZ jegyzője

Felekezetközi cigánykonferencia „hazai tájakon”

D. SZABÓ DÁNIEL

Reméljük, hogy ez a rövid megemlékezés az Alsózsoltán megrendezett felekezetközi cigánykonferenciáról senkit nem bánthat meg, ha Sárospatak és környéke cigánygyülekezete számára ez „hazai táj”-nak tűnik, míg másoknak nagy távolságra eső nagyközség.

Különösen közel érzi e tájat és e helyet e sorok írója, aki Hejőcsabán, Miskolcon nőtt fel és dolgozott évtizedeken keresztül. Nyilván gyakran meglátogathatta azt a népkerti otthont, mely a metodista gyülekezet épületében kapott helyet.

Abban a háború utáni időben, amikor mindenki nagyon bezárkózott még a testvérekkel szemben is, *Szuhánszky János* bácsi metodista lelkipásztor azon kevesek közé tartozott, akik a következményeket is vállalva, szívüket és otthonukat, parókiájukat is megnyitották Isten népe előtt. Ez a metodista imaház igazi alliansz központtá vált, ahol számtalan protestáns felekezet ébredési vezetői találkozhattak, sőt szolgálhattak. De ez a lelkipásztori szív elsőként lett nyitva a cigány testvérek közötti szolgálatra is Alsózsoltán.

Már a második világháború előtt elindult az ottani szegényes putrik világában a missziói munka, majd egyre szervezettebb, s főként gondozottabb gyülekezeti élet formálódott. Néhány éve pedig éppen egy református ifjú mérnök testvérünk – *Bianki Dániel* – doktori munkájaként született meg a gyönyörű, sok járulékos szolgálatra alkalmas metodista cigány templom Alsózsoltán.

A cigány származású, baptista teológiát végzett muzikus örökségű lelkipásztor testvérünk pedig unokatestvére volt annak a felsőzsoltai szomszéd városban élő *Hankó Lászlónak*, aki a szállodai portán mellettem nőtt fel londonerből szállodai portás-sá, s lett Isten népe között ismert, mélyen hívő muzikus talentummal megáldott missziói munkássá. Hét gyermeke pedig ébredési közösséggé formálódott, kikkel évtizedeken át kántáltunk, és énekeltünk számtalan helyen, míg egyszer hangszereikkel együtt Zsinatunk ülésére is meghívást kaptunk. Nos, erre a hazai tájra érkezünk most vissza, hol a magyar gyülekezeti gyakorlatunkat is meghaladó, ötös gyülekezeti alliansz csoport konferenciázott ismételtelen – baptista, pünkösdi, metodista, református, evangélikus hátterű – cigány testvérekkel együtt.

A találkozó fő témája a hálaadás volt. Igéje pedig a 100. Zsoltár 4. verse: „Menjetek be kapuin hálaénekekkel, udvarai-ba dicséretekkel!” Erről szolt *Balog Róbert* cigány származású kiskunhalasi lelkipásztor igehirdetése is. Erről szoltak a felekezetek vetített beszámolóit, majd a családok bizonyoságtetelei.

Az érkezés perceitől a búcsúzásig nagyon rendezett, gyakorlott és ünnepélyesen mozgó

csoport vett körül bennünket, melyben a cigány származású vendég igehirdető és a házigazda lelkipásztor részéről is jutott mindenki számára meleg ölelés és kézfogás. A zenekar pedig összefogottan cimbalommal és hegedűkkel gazdagon kiegészítve, szívével, lelkével is muzsikált. A köszöntésekből egyetlen felekezet vezetője sem hiányzott, s nagy ajándék volt *Langerné Victor Katalint* is hallani, aki bölcsen és szív szerint is képviselte az Emberi Erőforrások Minisztériumát ebben a közösségben.

Nagytiszteletű *Dani Eszter*, Zsinatunk Missziói Irodájának igazgatója és munkatársa – *Tóth Anita* – által előkészített bizonyoságtévé sorozat, melyben minden közösség meghatározóan és megdöbbenően mély valós történetekkel szolgált, Isten igéjének és lelkének életet megmentő, szabaddító hatalmáról téve bizonyoságot.

Nehéz volt búcsúzni abból a légkörből, mely a nagy egyházi találkozók számára is *példa, bátortás és mérték* lehet, és missziói távlatokat nyithat. Nagy öröm megtapasztalni, hogy a felekezetközi szálak, kapcsolatok összeértek és összeforrnak. Kívánjuk, munkálkodjunk azon, hogy a számtalan magyar nemzetiségű protestáns felekezet demonstrálja, kifejezze egységét a protestáns történelmi kereten belül, sőt megvallja közös reformációs gyökereit, és alkosson időnként egy Nagy Magyar Protestáns Zsinatot!

Az imádkozók, a szervezők és a házigazda gyülekezet iránti szeretettel, az Úrnak adva hála-t és dicsőséget térünk meg hajlékunkba.

Fotó: Vargosz/Magyarországi Református Egyház

A pusztító tűznek is van üzenete

DR. HARDY F. GÁBOR

*„Ti gonosz gondolatok én ellenem,
de Isten azt jóra gondolta fordítani”
(1Mózes 50,20)*

Oly sokszor csak későn eszmélünk rá, hogy minden, de minden a javunkat szolgálja!

Meghallottam a hírt, s a szívem összeszorult.

– Édes Istenem, miért, miért történt? Tudom, Te mindent a javunkra fordítasz, de ebben mi lesz nekünk a jó? – volt az első gondolatom.

Hányan gondoltunk vajon arra, miért pont ennek az épületnek kellett leégnie? Ennek az épületnek, hol oly sok hallgató készül egyházi hivatására, hogy azután pásztorolhassa majd gyülekezetét. Mit gondolhattak a hallgatók, miért „büntette” őket a Jóisten. Mit vétettek, amiért minden holmijuk odaveszett?

Épp csak az életük maradt meg.

Mikor idáig eljutottam gondolataimban, rögtön el is szégyelltem, röstelltem magam. Hiszen mindenük megmaradt. Az életünk a minden, más egyebek csak apróságok, s milyen sokszor megfelektem erről.

Eszembe ötlött ez a két szó: „jóra fordít”. Megkerestem, hol is van ez a Bibliában, hogyan is hangzik?

Talán soha nem látott megmozdulás következett. Azonnali intézkedések, majd tízezrek, százezrek, milliók adakoztak, hívők, s világiak is. Megmozdult az egyházi, s világi adminisztráció. Hatalmas pénzek gyűltek össze. Volt olyan gyülekezet, ahol a nem kis összegű vasárnapi perselypénzt egyetlen család még megduplázta.

A Jóisten megindította a szíveket, s kicsit abszurd ezt mondani, de az embereket boldogság töltötte el, hogy ő is, ő is adakozhat, segíthet a bajban, nemes célt szolgálhat.

– Mi történik most a hallgatókkal? Hogyan lesz tovább? – sokat gondolkodtam ezen, mígnem a legutóbbi vasárnapi istentisztelet után a presbiteri gyűlésen *Bobok Ágnes* egyetemi lelkész, ki gyülekezetünk lelkésze is, beszámolt a hallgatókkal kapcsolatos történetekről.

– A tüzeset után (sőt a tüzeset alatt) szinte azonnal ott voltunk, segítettünk – mondta Ágnes. De engedjék meg, hogy Áka néven nevezem őt, ahogyan mi hívjuk a gyülekezetünkben.

– Egyik kollégista kiment későn este ennivalót venni, s mikor jött vissza, észlelte a füstöt. Ő volt az, ki azonnal kezdte riasztani a társait. Pillanatok alatt fent voltak a hallgatók. Megmenekültek, de magukkal vinni már semmit sem tudtak, az utolsó pillanat csak az életmentésre volt elegendő.

Ők ismerték a menekülési utat. Tudjuk, hogy egy édesapa, aki vendég volt a szállón, a folyóson rossz irányba menekült, és az ő földi szolgálata itt véget ért.

– Sorra érkeztek még az éjszaka a szálló felajánlások. Mindenkit el tudtunk helyezni. Nálam is aludt a parókián több lány az éjszaka – folytatta Áka, – illetve csak próbált aludni, kicsit szenderegtek legalábbis.

– A megadott számlára a gyülekezetektől, máshonnan igen sok pénz érkezett. A stáb tagjai, kik ez felett, felkérésre rendelkezünk, úgy döntöttünk, hogy minden hallgató bankszámlájára utalunk 200.000 Ft-ot. S ekkor oly megható dolgok történtek. Volt

hallgató, aki az összeget visszautalta, azzal, hogy őt tudják a szülei is segíteni, adjunk annak többet, akiknek otthonról nem lehet segítségük.

– Volt, akinek a ruhavásárlásban is segítettünk. Nem egy esetben kiderült, hogy amit most kapott, jobb és szebb volt, mint amit valaha is viselt. Nem azért, mert értékes holmikát vásároltunk, igyekeztünk nagyon spórolni, de bizony sokszor kellett szembe-sülnünk, hogy mily nagy szegénységben élnek egyik-másik háttáron túli magyar területen.

– Több alkalommal, mikor hallottam a reggeli imaközösségekről, a sok hálaadással, csak törölgettem a szemem. Az ima nem panasz volt, nem kérés, hanem hálaadás. Tragédia történt, s akik átélték, most hálát adnak a Jóistennek. Többen is mondták, hogy mindezt átélve értették meg igazán, miért is kellett a lelkészi hivatást választaniuk. Mindaz, amit átéltek, az formálta őket a majdani hivatásukra. Enélkül el sem tudták volna képzelni, milyen lett volna a majdani hivatásuk.

„Isten azt jóra gondolta fordítani” (1Mózes 50,20)

Áka beszámolójából még három rövid történet, mely emberi elmével elképzelhetetlen, de *„Istennél semmi sem lehetetlen”* (Lukács 1,37).

– Hetekkel a tüzeset után – és csak felügyelettel, mivel az épület szerkezete is veszélyeztetett – csak kis csoportokban mehetek be a hallgatók a szobáikba, ha találnak valami elhozható, azt megtehessek. A legtöbb szobában minden leégett, nem volt semmi elhozható. De három teljesen leégett szobában mégis maradt valami. Ha nem lettek volna e történeteknek többen is szemtanúi, azt mondják, ez csak kitalált történet. Pedig megtörtént, ez a valóság.

– Az egyik teljesen kiégett szobában abszolút sértetlen maradt egy héber nyelvű Biblia, a másikban egy magyar Biblia, a harmadikban pedig a hallgató szolgálata legelső gyülekezeti prédikációjáért kapott ajándéka, mely oly kedves volt számára, s magánál tartotta, egy üveg bor. Sem a papír meg nem égett, sem ez az üveg bor, mely apróságnak tűnhet, de a legelső gyülekezeti szolgálatért kapott ajándék a tulajdonosának oly nagyon felértékelődött, s e bor a nagy forróság ellenére is sértetlen maradt. *„Mert az Istennél semmi sem lehetetlen”* (Lukács 1,37).

PRESBITER

A Magyar Református Presbiteri Szövetség hivatalos időszaki kiadványa. Megjelenik ez évben hat alkalommal. A szerkesztőbizottság tagjai: *Apostagi Zoltán, dr. Kelemenné Farkas Márta, dr. Kis Domokos Dániel, Margit István, dr. Riitoók Zsigmond, dr. Szilágyi Sándor, Váczi Gábor, dr. Viczián Miklós*. Felelős szerkesztő és laptervező: *dr. Békefy Lajos Ph.D.* Felelős kiadó: *dr. Viczián Miklós*. Tördelés: *Heckmann Tamás*. Szerkesztőség: Magyar Református Presbiteri Szövetség Irodája. Tel.: (20) 250-1428. E-mail címünk: szovetseg@presbiter.hu. A lap a fenti címen írásban vagy telefonon is megrendelhető. Az egyéni előfizetési díj belföldre évi 3000 Ft, Európa országaiba 5000 Ft, a tengerentúlra 6000 Ft. Az előfizetési díj csekken fizethető: „Magyar Református Presbiteri Szövetség 11705008-20416641”, Budapest; személyesen is befizethető Szövetségünk Irodájában. *Lapunk fenntartását szolgáló adományait is köszönettel fogadjuk a Kárpát-medence református gyülekezetei és presbitériumai nevében!* Készítette a Rózsa Nyomda Kft. Felelős vezető: a Kft. ügyvezető igazgatója. Kéziratot nem örzünk meg és nem küldünk vissza!

ISSN 2061-4632 (nyomtatott), ISSN 2061-4640 (online)

Szövetségünk honlapjának címe: www.presbiteriszovetseg.hu

A megjelent cikkek nem feltétlenül egyeznek meg

a szerkesztőbizottság véleményével!

Egy példány ára: 500 Ft vagy 2 euro

Dél-amerikai keresztyének között – él az Úr!

Olykor a szomorú és nehéz hírek készítenek éppen arra, hogy a reménykeltő tájékoztatás is megjelenjen ugyanabban az ügyben. Ez a rövidke híradás is a fentiek feszültségében és indításában született.

Most, amikor – hosszabb ideje – oly sok megrázó hírt, elemzést és személyes vallomást hallhatunk Venezueláról, mely őszinte szomorúsággal és segítő szándékkal tölt el mindnyájunkat, s melyek mellett nyilván mi sem mehetünk el válasz nélkül. Nem is egy dél-amerikai ország káosza szomorít el fölöttébb, hiszen a káosz, a világek káosz vonatkozásában igazán megtettünk mi is itt Európában mindent a XX. században, és törekszünk a XXI. században is lehetőleg napirenden tartani a keresztyén és nemzeti értékek tisztításának szándékát és gyakorlatát, mint Európát és a világot üdvözítő megoldást. Így a földrészek káoszainak nincs joguk egymáson fölöttébb megdőbenni.

Amire viszont rá kell mutatnunk, az nem kevesebb, mint az Evangélium ébredéseket, reformációt és gyógyulást munkáló ereje, mely különösen az elmúlt bő fél évszázadban egy egész földrészt forradalmi, sőt polgárháborús feszültségben és gyakorlatban tartó indulatok, megoldáskeresések közepette is megjelent. Hatalmas Isten-keresést, a Lélek ajándékainak és gyümölcseinek megismerését és elnyerését váró, munkáló tömegeket mozdított meg. Ez a protestáns ébredési széljárás, olykor szélvihar vonta, töltötte meg a százezres dél-amerikai stadionokat zsúfolásig.

Ennek a folyamatnak volt – nagy csapatával együtt – zászlóvivője, zengő kürtje *Louis Palau*, az angol-spanyol származású, kétnyelvű „dél-amerikai Billy Graham”, akit a Balaton-net nyitó évében és alkalmán a magyar aliansz-közösség személyesen is megismerhetett. Magam *Szabó Péter* kanadai református lelkész testvérem jóvoltából már néhány évtizeddel ezelőtt korábban hallottam őt szólni a húszezer lelkes misszionáriusokat toborzó ifjúsági konferencián, Chicago-ban. Az ő szolgálati idejük alatt bontakozott ki a felszabadítási teológia is, melynek számtalan

egyházi ember vált mártírjává, s melyet éppen protestáns részről kívántak lezárni, mint polgárháborúba, és személyes gyilkosságok tömegébe torkolló törekvést.

Különös vonása volt és maradt még ennek a földrésznyi törekvésnek, hogy számtalan katolikus papot is megérintett, és nagy „otthonmaradó” tömegeket szólított meg a katolikus egyház falai között is. A katolikus Püspöki Kar 40 ezer papi szolgálattevőt kért segítségként az ébredés éveiben. Senki nem tudja pontosan, hogy mennyien érkeztek, de azt igen, hogy védekezésékként addig birkóztak a protestáns tömegekkel és evangélistákkal, míg ők is jelentős evangéliumi megújulást mutattak. A lisztes molnárral való birkózás esete állt be*. A protestáns tömegek növekedése egy évszázad alatt 50 ezerről sok tízmillióra nőtt.

Ennek a más-más lelki családban, vagy éppen sokféle családban élő, munkálkodó tömegeit hívják újszerű kifejezéssel „gospel people”, evangéliumi nép megnevezéssel. Bár minderről sokat olvastunk és hallottunk, koreai református vendéglátónk és gyülekezetek szándéka szerint, akik mindent megtettek, hogy a mi kis magyar-koreai csoportunk minél több argentin gyülekezetben megfordulhasson és szolgálhasson is, a más méretek bizony sokszor akadályoztak céljaink elérésében (Argentína harmincszor nagyobb, mint hazánk; a főváros, Buenos Aires külvárosával együtt 13 milliós nagyságú, melyben 12 koreai református gyülekezet végzi misszióját, s Argentínában magában 6 millió protestánst tartanak számon).

Imádkozzunk, hogy sok más hatalmas dél-amerikai állam után Venezuelát is gyógyítsa meg Jézus Krisztus evangéliuma, és tegye áldássá a közel 20 protestáns egyházi szervezet és mintegy 1000 misszionárius munkáját, akik 21 országból érkeznek Venezue-

lába napjainkban is. Szükséges, hogy mind a jó hírek imádkozásra késztessenek.

(D.Sz.D.)

* A birkózás után mindketten lisztesek lettek.

Csend – elmélkedések

DR. RITOÓK ZSIGMOND

A mai nemzedék számára Bereczky Albert neve – 1945 vagy inkább 1950 utáni egyházpolitikai, egyházkormányzói tevékenysége okán – egyáltalán nem cseng jól. Sajnos azonban ez a negatív megítélés elfeledteti, hogy Bereczky Albert a harmincas-negyvenes években a magyar református egyház egyik nagy igehirdetője volt, akinek tevékenysége (másokéval együtt) a negyvenes évek végének nagy ébredését készítette elő. Ezért öröndetes, hogy a család jóvoltából most megjelent elmélkedéseinek egy gyűjteménye.

Ezek az elmélkedések a Muraközy Gyula szerkesztette Református Élet című hetilapban jelentek meg 1939. december 2. és 1944. október 14. között. (1939. szeptember 1-jén tört ki a második világháború, és 1944. október 16-án vette át a hatalmat a Nyilaskeresztes Párt.)

Miben áll ezeknek az elmélkedéseknek a jelentősége? Mindenek előtt a bűnös ember megváltásra szoruló voltának, Jézus megváltó keresztalálának és abban Isten irántunk megnyilvánuló szeretetének középpontba állításában. A mai olvasó erre többnyire a fejét csóválja, hiszen minden vasárnap ezt hallja a szószékről. De Bereczky maga mondja el az egyik elmélkedésben, hogy egy beszélgetésben valaki észrevételezte, hogy újabban sok szó esik Jézusról (régebben csak Istenről beszéltek), más valaki pedig (templomos református) azt kérdezte tőle, hogy Jézus és Isten más-e, s én magam is tudom, hogy még a negyvenes évek második felében is voltak gyülekezetek, ahol felháborodottan tiltakoztak, mert a lelkész arról beszélt, hogy ők bűnösök, s hogy nekik meg kell térni, pedig még a tizedik ősük is református volt... Bereczky nem fárad bele, hogy elmagyarázza, megmutassa, hogy az élet legkülönfélébb területein és vonatkozásaiban mit jelent Isten szeretete, mely megjelent a Jézus Krisztusban, hogy miért kell imádkozni, miért kell a Bibliát olvas-

BERECZKY ALBERT

Csend

ni. Annak, hogy ma ez hangzik a szószékről (sajnos olykor ma is hiába), mások mellett Bereczky Albertnek is történelmi érdeme.

De nemcsak az egyéni életről, bűnökről és bűnbánatról van mondanivalója, hanem a nemzeti mulasztásokról, bűnökről is, *a nemzeti bűnök miatti bűnbánatról* is. Az üres ünneplésekről is (amire mindig is volt hajlandóságunk). Egy reformációi ünnep előtti elmélkedésben írja: „A múlt dicsőségére büszkének lenni, s azt, ami a múlt lelki öröksége megcsúfolni – íme, ez az ünnep árnyéka”. (Nem csak egyházi ünnepekre áll ez.) Ez az intő, figyelmeztető hang az évek folyamán egyre erősebbé válik. 1943 karácsonya előtt arról beszél, hogy „ez a karácsony a bűnbánat karácsonya”, mert „aki eljött, nem fogadtuk be, Jézus nélküli Istenünk van”. És az 1944-es esztendőt ezzel nyitja: „Ez az év az imádkozás esztendeje”. Néhány hónappal később, március 25-én így ír, Jóel próféta könyvének 2. fejezetére utalva: „E nagy intés előtt Isten rettenetes ítélete rajzolódik föl a próféta szavaiban, Sötétségnek és homálynak napja jön Isten népére. Hatalmas ellenség özönlik rá s előtte tűz emészt, utána láng lobog. ... Úgy hallgatom Isten szavát, ahogy Jóelen keresztül szólott az Úr: Ki tudja, hátha megtér és megbánja és áldást hagy maga után? ...

Ezért kell most a magyar nép között rejtőzködő választott népnek, az Isten egyházának minden bűnbánattal és minden könyörgéssel ott esengeni Isten trónja előtt.” Megrendítő lehetett e szavakat olvasni tíz nappal az ország német megszállása után.

Az utolsó elmélkedés 1944. október 14-én kelt, közvetlenül a nyilas hatalomátvétel előtt. Azután már nem hangozhatott az intő, ébresztő szó, de gyümölcse a hamarosan meginduló ébredési hullámban termett meg.

Jó, hasznos, építő ezt a könyvet olvasni, akár hogyan is ítéljük meg szerzője későbbi tevékenységét. Talán az sem egészen egyszerű kérdés. Kivált az itt mondottakkal együtt nézve.

Bereczky Albert: Csend.
Elméltedések 1939–1944.
Családi kiadás. Szeged, 2017. 251 lap.
Megjelent 500 példányban.

A Gyermekmisszió bábszolgálat Bácskában, Bánátban és Szerémségben

A Gyermekmisszió munkatársai számára a decemberi hónap szolgálattal és utazásokkal teli hónap volt. Immár 6. éve létezik Bácsfeketehegyen bábcsoportunk önkéntes fiatalokkal, akik örömmel járják Vajdaság településeit, hogy bábszínház segítségével mutassák be és tanítsák gyermekeinknek az első karácsony történetét. Bábdarabunk címe: *A csodakönyv*.

Idei színdarabunk egy padlástéren kezdődik, ahol az unokák diót keresnek nagymama finom kalácsához. A sok ládikák, régi ruhák között megtalálnak egy csodakönyvet!

A csodakönyvből elolvassák, mi történt az első karácsonykor, és közben a bábok és árnyjáték segítségével minden részlet életre kel a gyermekek számára. A nagymama a csodakönyvről elmondja, hogy ez a Biblia egy ÉLŐ könyv, benne van az ÉLET, és mindenki számára ÉLETET jelent, aki hittel olvassa. „Mert Isten igéje élő és ható...” (Zsidók 4,12)

Az előadás után Halász Sámuel beszélgetett a

színdarabról, és tanítást tartott Jézus születéséről, Isten tervéről és a mi megváltásunkról.

Idei körutunkon 21 előadásunk volt Vajdaság szerte gyülekezetekben, óvodákban, iskolákban, kultúregyesületekben, és több mint 1300 gyermek és felnőtt hallhatta a Jó hírt!

Köszönjük a fiatalok szorgalmát, odaadását a próbák és hosszú utazások alatt. Köszönjük, amiért örömmel szolgálnak, és köszönjük vendéfgadókink kedvességét is! Idei bábcsoportunk tagjai: *Pozsonyi Tímea, Pásztor Teodóra Viktória, Perlaki Nándor és Balassa Dominik*. Hálás a szívünk, hogy ilyen jellegű gyermekprogram által is taníthatjuk gyermekeinket, és örömet szerezhetünk kicsiknek és nagyoknak! A program végén minden gyermeket megajándékoztunk egy színes gyermekbibliával. Jó és kegyelmes az Úr!

Köszönjük mindazoknak a segítségét, akik imádságban és anyagi támogatásban hordozzák szolgálatainkat.

Halász Sámuel és Renáta

Folytatódik a presbiterképzés Koltón

„Úgy ragyogjon a ti világosságotok az emberek előtt, hogy lássák jó cselekedeteiteket és dicsőítsék a ti mennyei Atyátokat”

(Máté 5,16)

Ez év januárjában kezdetét vette a presbiteri és diakóniai munkatársképzés a Nagybányai Református Egyházmegyében. A képzések a Koltói Református Egyházközség Teleki Sándor Művelődési Otthona termében zajlottak. Az előadásokat a Sárospataki Református Teológiai Akadémia professzorai tartották az egyházmegye lelkipásztorainak, ismereteiket gyarapítani vágyó presbitereknek, akik nagyon szép számban jelentek meg a képzéseken (egyházmegyénk presbiterének 55-60%-a).

Az eddigi találkozók az igei megnyitókat egyházmegyénk esperese, *Gellén Sándor Károly*, Avastújváros lelkipásztora, *Ecsedi Árpád*, Koltó egyházközség lelkipásztora és *Tasnádi András Zsolt*, Nagybánya-Újváros lelkipásztora tartották. Kiemelték a presbiter munkájának a fontosságát, akik a lelkipásztorokkal együtt kell fáradozzani a gyülekezetek épülésére, a tagok hitbéli növekedésére, legyenek a tettek, cselekedetek emberei.

Az eddig elhangzott előadásoknak témái kapcsolódtak az újszövetségi bibliaismerethez, amit kitűnően ismertetett *dr. Fodor Ferenc* professzor úr, bemutatván a négy evangélista evangéliumait, azok sajátosságait, *dr. Enghy Sándor* professzor úr előadása a Biblia keletkezéséről, az Írás logikájáról és az Ószövetség evangélistájáról, *Ézsaiás prófétáról* szólt. *Dr. Füstí–Molnár Szilveszter* rektor úr hitismeretről tartott előadást, elemezvén a Hei-

delbergi Kátét, ami tartalmazza a református egyház alapvető hittételeit.

A képzéseken missziói beszámolókat *D. Szabó Dániel*, a Magyar Református Presbiteri Szövetség tiszteletbeli elnöke tartott, aki beszélt a kereszténység kiterjedéséről, a misszió történetéről. *Pásztor Gyula* akadémiai lelkipásztor előadásainak témái: „*Hellyem az egyházban*”, „*A gyülekezet missziói szolgálata*” és „*Az imádság, mint szolgálat*” voltak.

A képzések során énektanulásra is sor került *Fülöp Gábor* egyházmegyei zenei előadó és *Nagy Emese*, Nagybánya-Óváros kántorának irányításával.

Az egyházmegye presbiteri szövetségének elnöke minden alkalommal háláját és köszönetét fejezte ki az előadónak a szolgálataukért, a megjelent lelkipásztoroknak és presbitereknek a fáradozásukért, elmondván, hogy a presbiteri tisztség a legszebb szolgálat az egyházban. Kívánja, hogy minden presbiter égő, fényt és meleget árasztó gyertya legyen a saját gyülekezetében, vegyen részt a képzéseken és nyitott szívvel kövesse tudásának gyarapításáért az előadásokat. Köszönetet mondott a Magyar Református Presbiteri Szövetségnek a nyújtott támogatásért, *Váczi Gábornak*, a Magyar Református Presbiteri Szövetség titkárnak a részvételért, *Tar Csabának*, a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Presbiteri Szövetség missziói tagjának a szervezésért.

Isten gazdag áldását kívánjuk az előadók, lelkipásztorok, presbiterek életére, munkájukra.

L. N.

Gondolatok a Református Cursilloról

Egyre több testvérünkől hallunk arról, hogy református Cursillón vett részt, ugyanakkor a Cursillót valamiféle mítikus titokzatoság veszi körül. Magam is hasonlóan gondolkodtam erről, nem titkolva azt, hogy valamilyen szektás dolgot sejtettem a jelenség körül. A kíváncsiság és a félelem, az aggodalom is élt bennem, mikor egy kedves ismerősömtől a legnagyobb meglepetésemre meghívást kaptam erre a programra. A meghívás elfogadása előtt teológus körökben próbáltam tájékozódni, ahonnan inkább biztatást kaptam. Bíztam abban, hogy hitem és hűségem kiállna egy komolyabb kísértést is, így vállaltam, hogy saját tapasztalataim alapján ismerem meg, mi is ez.

Azt már nyilvános információkból tudtam, hogy spanyol katolikus eredetű hiterősítő programról van szó. A katolikus vallás megerősítésére, a zárandókat segítő missziós munkások felkészítésére indult, majd formálódott egy rövid, intenzív, a keresztyén hit megélését, a krisztusi szeretet megtapasztalását szolgáló kurzus: rövid, tömör tanfolyam, ami ismeretek mellett intenzív lelki megélését segíti hitünknek.

Eleinte katolikus testvéreink szervezték, de minden keresztyén vallású, hitét kereső embert befogadtak. Számos református testvérünk vett részt rajta, többnyire nagyon pozitív tapasztalatokkal. Ezek kezdeményezésére 2005-ben néhány lelkész és hitében elkötelezett testvérünk, megtartva a Cursillo eredeti kipróbált szerkezetét, átdolgozta a református vallás hitszemléletére, gondolatmenetére, református énekek, imádságok, szertartás beillesztésével.

Azóta 205 alkalommal volt már református Cursillo itthon, több, mint 5200 testvérünk vett részt rajta.

A Cursillo olyan közös program, amin ingyenesen lehet részt venni, a program intenzív voltát az biztosítja, hogy a résztvevők vállalják, hogy arra a három napra beköltöznek egy olyan szálláshelyre, ahol csak ők vannak, és teljes lelki odaadással a tanfolyammal, illetve a lelki gyakorlattal foglalkoznak. Erre az időre kizárják lehetőségek szerint a külvilágot. (Ez önkéntes és nincs ellenőrzés vagy szankció. Rövid idő alatt magunk jövünk rá, hogy szükségünk van erre a rövid időre az ilyen „elvonulásra” a napi gondoktól, problémáktól, hogy megnyílhasson a lelkünk, a hitünkkel foglalkozhassunk.)

Lelkészek és erre felkészített, hitükben erős testvéreink segítenek abban, hogy közösen magunkban is tisztázni tudjuk hitünk legmélyebb problémáit, megérezzük és megtaláljuk magunkat, ki-ki milyen szinten áll az „új ember” bennünk való alakulásában, és megtapasztaljuk Krisztus szeretetét.

Akik még nem próbálták, keveset tudnak a Cursillo folyamatairól, eseményeiről. Sokan azt hiszik, ez valami titok vagy szektás jegy. Titoktartási fogadalom vagy hasonlók állnak ez mögött. Erről szó sincs! Egyszerűen nem az a fontos, hogy milyen események történnek, hanem az, mi játszódik le bennünk. Mi magunk látjuk be, hogy valójában jól nem tudnánk elmesélni a történeteket, inkább az élményeinkről beszélünk. Nem is lenne jó, ha a jól felépített kurzus részleteit előre tudná, aki oda jön, mert sokat veszítene hatásából, az élményből, amiben részesülünk. Ezért a

A Magyar Református Egység Napja

Tíz éve egyesült újra a Magyar Református Egyház a Kárpát-medencében. A jubileumi alkalomra várnak minden magyar reformátust – de különösen a református presbitereket – Debrecenbe 2019. május 18-án, szombaton. A rendezvény délelőtt 10 órakor istentisztelettel kezdődik a Nagytemplom előtti téren, majd párhuzamosan több helyszínen folytatódnak a programok. Ezek közül az egyik lesz Presbiteri Szövetségünknek a Nőszövetséggel közös alkalma a Református Kollégium Oratóriumában. Erre az eseményre minden kedves presbitert szeretettel várunk! Délután 3-kor az egész ünneplő közösség úrvacsorai istentiszteleten vesz rész... de a kulturális műsorok egészen estig tartanak. A Magyar Református Presbiteri Szövetség a Vásárterén önálló standdal várja az egész Kárpát-medencéből érkező presbitereket és érdeklődőket, ahol egyebek mellett lehetőséget biztosítunk arra, hogy a helyszínen is lehet majd csatlakozni Szövetségünkhöz a Belépési nyilatkozat kitöltésével.

Hazánkban és Romániában is munkaszüneti nap nagypéntek

2017-ben Magyarországon is munkaszüneti nappá nyilvánították a nagypénteket, a parlament 163 igen szavazattal, 2 tartózkodás mellett támogatta az erről szóló javaslatot. Orbán Viktor minisz-

terelnök még 2016 októberében, a Magyarországi Református Egyház Zsinatának '56-os emlékülésén jelentette be: a reformációi emlékévet jó alkalomnak tartja a kormány, hogy nagypéntek újra munkaszüneti nap legyen Magyarországon.

A román munkatörvény módosítására irányuló jogszabályt Szabó Ödön, a Romániai Magyar Demokrata Szövetség (RMDSZ) képviselője dolgozta ki, és 42 – különböző pártokhoz tartozó – honatya támogatta kezdeményezőként. A törvényt sürgősségi eljárásban tárgyalták 2018-ban, hogy már akkor alkalmazni lehessen. Romániában az ortodoxok a nyugati kereszténység húsvétjához képest egy héttel később, április 8-án ünneplik Jézus feltámadását. A jogszabály nem tér ki arra, hogy a különböző vallásúak esetében hogyan járnak el, Erdélyben általában a munkáltatók és a munkavállalók közös megegyezése alapján szokták kiadni a húsvéti munkaszüneti napokat.

Gondolatok a Református Cursilloról

látszólagos titkolózás. Nem hivalkodunk a Cursilloval. Ez távol áll az ott kapottaktól.

Végül a résztvevők tapasztalata és véleménye is többféle. A többség számára megtisztulás, hitük megerősödése. Nem elszakadásra, hanem saját gyülekezetünkben való aktív munkára, tudatosabb hitéletre készít fel. Bár ad egy új közösséget, nem eltávolít, vagy elszakít gyülekezetünkötől, a református egyháztól, hanem inkább megerősíti kötődésünket, így messze áll bármiféle szektától.

A legtöbb Cursillon részt vett testvérünkről az a tapasztalat, hogy ugyan sokat változnak, de előnyükre. Aktívabbak, meggyőződésükben erősebbek. Nem hivalkodnak, dicsekszenek. Inkább mások veszik észre, hogy történt velük valami.

Részben a korlátozott alkalmi lehetőségek, részben egy szűkebb lelki felkészültség okából főként meghívással lehet bejutni egy Cursillóra. Kivételes esetben a szervezőktől lehet kérni meghívást. Nagyon gyorsan betelnek a férőhelyek már egész évre előre.

A résztvevők közül nem biztos, hogy mindenki eljut arra az érzelmi szintre, amire nálunk a legtöbb résztvevőnek sikerült. A Cursillo mindenkinek szól, előélet, tapasztalat és teológiai ismer-

tektől függetlenül. Lelkészek és egyszerű, többé kevésbé vallásos embertársaink is együtt vannak a programon befogadóként is. Ha a felkészültebb résztvevők ezt is megértik, igazi hitbéli és lelki megújulásban lehet része a hívő embernek. Én ezt tapasztaltam meg.

K. F. B.

Felhívás

Előző lapszámunkban még csak arról tudtunk hírt adni, hogy „reményeink szerint” irodánkat megkímélte a tűzvész. Sajnos ez csak részben igaz, mert bár az irataink, irodai eszközeink és bútoraink nem váltak a tűz martalékává, de a korom és a füst használhatatlanná tette őket. Irataink és irodagépeink egy részét megpróbáljuk megmenteni, de a berendezési tárgyak java részét selejteznünk kell.

Aki adakozni szeretne az MRPSZ megsemmisült eszközeinek pótlására, illetve az irodabérlésre, az a 11705008-20416641-es számlaszámon megteheti.

Reviczky Gyula
Jézus Pilátus előtt

Állok merengve, hosszú áhítattal.
 Ez Ő! Ilyen volt! Így képzeltem én,
 Álomban éjjel, elmélkedve nappal,
 Kerestem arcát, végre föllelém.

Mit a halandó, gyöngye ismerettel
 Töprengve könyvekből meg nem tanul,
 Az a te nagy lelkedbe rejtezett el,
 Lángelméd őrzi öntudatlanul.

Az örök eszmét sejtem itt, e vásznon,
 S világrendünk hány bús kérdőjelét!
 A két kezét, mely áld, kötözve látom,
 Hallom a csőcselék feszítse meg-ét.
 És hallom azt is, százszor hangosabban,
 De nem a trón, a vádlott hirdeti,
 Hogy ami nem veszendő, halhatatlan:
 halandó ember meg nem ölheti!

Nincs, aki védje, nincsen pártfogója,
 Vérét szomjazza a zsidó papok.
 Jósképpel áll, azt olvasom le róla:
 Feszítsetek föl! Én meg nem halok!
 Nézzétek Őt! Két keze megkötözve.
 A nép üvölt: Feszítsd meg Őt!
 Megszánja asszony, mégsem ő a gyöngye,
 Leborulok ily óriás előtt.

Olyan szelíd, alázatos, lemondó. –
 Ő az erény, igazság mártírja,
 s oly büszke, hajthatatlan, égbe rontó:
 Ez Ő! A Messiás, Isten Fia!
 Pilátus tétovázik ... Nincs segítség!
 Látom, hogy el fogják veszíteni,
 De érzem: kikel sírjából ismét ...
 Meghal, mert ember, él, mert isteni.

Olvasói levél

„Légy csendben és várj az Úrra... Vesd az Úrra terhedet és Ő gondot visel rád! Nem engedi sohasem, hogy ingadozzon az igaz” (Zsolt 37,7 és 55,23).

„...A megtérés és a higgadtság segítene rajtatok, a béke és a bizalom erőt adna nektek!” (Ézsaiás 30,15).

Tisztelt Olvasó! Testvérem az Úr Jézus Krisztusban!

„Mindennek megszabott ideje van, megvan az ideje minden dolognak az ég alatt. Megvan az ideje a hallgatásnak és megvan az ideje a beszédnek” (Prédikátor 3,1-7).

„Mert nem ti vagytok, akik beszéltek, hanem Atyátok lelke szól általatok” (Máté 10,20).

„Nem ti választottatok ki engem, hanem én választottalak ki titeket, (...) hogy elmenjétek és gyümölcsöt teremjétek...” (János 15,16).

„Kiváltság és felelősség Jézus szavát hallani, megérteni, annak engedelmeskedni és végül sokszoros termést hozni... Isten országának titka arra kötelez, hogy termést hozzunk” (2017. évi Bibliaolvasó Kalauz, 2017. február 28. napjára szóló üzenete, Pap Ferenc tollából).

Kedves Testvérem!

Nem tudom, hogy hol jársz lelki fejlődésed útján, megtértél-e, újjászülettél-e már, de tudom, hogy kötelességem megszólítani Téged, mert életünk legfontosabb könyvében, a Szentírásban leírtak szerint Jézus Krisztus így határozta meg feladatunkat.

„... így szólt hozzájuk: Menjétek el szerte az egész világba, hirdessétek az evangéliumot minden teremtménynek!” (Márk 16,15).

Ha képes vagy életed minden napján a Lélek gyümölcseinek megfelelő magatartással élni, de legalább mindenkor arra törekedni, szeretettel, örömmel, békességgel, türelemmel, szívességgel, jósággal, hűséggel, szelídséggel, alázattal cselekedni, ám még nem tértél meg, nem születted újjá, jó úton jársz a lelki fejlődésedben, de egy nagyon fontos döntés még hiányzik az életedből. Át kell adnod életed felett az uralmat Istennek!

Amikor képes vagy leborulni, átadni életed felett az uralmat Istennek, hálás szívvel köszönetet tudsz mondani az életedért, az Úr Jézus Krisztust behívod az életedbe, Uradnak, gyógyítódnak, Megváltódnak vallod, teljesen megváltozik az életed. Isten teremtményéből Isten gyermekévé válsz, szenvedélyesen vágysz a szeretettel és alázattal történő szolgálatra, hited megvallására és az evangélium hirdetésére.

Földi pályánkról már eltávozott, ittlétekor kiválóan szolgált Füle Lajos testvérünknek a „Siessetek, hamar lejár!” című költeményét szeretettel ajánlom figyelmébe, ha még nem tértél meg, nem születted újjá! Ne késlekedj tovább, hogy hamarosan Teremtő Istenünk, Mennyei Atyánk és az Úr Jézus kegyelméből, Szentlelkük segítségével félelem nélkül élhess és szolgálhass!

Testvéri szeretettel kívánok áldást és békességet!

Dr. Gál Imre református keresztyén

Kedves Presbiter Testvérek!

Szeretettel köszöntünk Benneteket. Aki bibliaóra vezetést vállal vagy szeretne elmélyülni az IGÉBEN, nagy segítség Imre Ernő: Bibliaiskola mindenkinek című könyve. Megtalálható a presbiterkepzes.hu/Bibliaiskola honlapon a négy evangélium történetei, kortörténet, tanulságok és kérdések formájában. Szeretettel ajánljuk. Judák Endre

SZÖVETSÉGÜNK ÉLETÉBŐL...

VÁCZI GÁBOR

Január

7-én dr. Viczián Miklós ügyvezető elnök és dr. Székely István Gazdasági Bizottságunk elnöke megbeszélést

folytatott dr. Nagy István agrárminiszterrel, Szövetségünk és a Minisztérium együttműködésének lehetőségeiről.

8-án dr. Viczián Miklós ügyvezető elnök és dr. Judák Endre Presbiterképzési Bizottságunk elnöke megbeszélést folytatott Pásztor Dániellel, a Tiszáninneri Református Egyházkerület lelkészi főjegyzőjével.

14-én készítette elő előző lapszámunkat a PRESBITER szerkesztő bizottsága.

15-én ügyvezető elnöki értekezlet volt Szövetségünk irodájában.

19-én tartotta ez évi első presbiterképzési alkalmát Szövetségünk Budapest-Déli Egyházmegyei Területi Szervezete a Budai Református Egyházközségben. Áhítatot tartott Harkai Ferenc lelkipásztor, majd Takaró Tamás tb. esperes tartott előadást: „Református vagyok és Istentől vezetett is?” címmel.

22-én dr. Viczián Miklós ügyvezető elnök, Szabó Dániel nemzetközi tanácsadó és Váci Gábor szövetségi titkár látogatást tett a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház püspökénél, dr. Fazekas Lászlónál és főgondnokánál, Fekete Vincénél.

23-án, az esti órákban tűz ütött ki a Károli Gáspár Református Egyetem Hittudományi Karának Ráday utcai Kollégiumában. A tüzeset következtében használhatatlanná vált Szövetségünk 2013 augusztusa óta használt központi irodája.

26-án tartotta második presbiterképzési alkalmát a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Presbiteri Szövetsége a Nagybányai Református Egyházmegye presbiterei számára, a Sárospataki Református Teológiai Akadémia tanárai szolgálatával. D. Szabó Dániel nemzetközi tanácsadónk is előadással szolgált.

28-án került sor – Újbuda Önkormányzata rendezésében – hagyományosan az egyházak képviselőinek részvételével meg-

tartott találkozóra. Szövetségünket az alkalmon dr. Székely István, Gazdasági Bizottságunk elnöke és Váci Gábor szövetségi titkár képviselte.

29-én dr. Viczián Miklós ügyvezető elnök, Szabó Tünde ügyviteli munkatárs és Váci Gábor szövetségi titkár látogatást tett a piliscsabai Béthel Evangélikus Missziói Otthonban, őszi, országos konferenciánk tervezett helyszínén.

30-án Váci Gábor szövetségi titkár részt vett a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. által szervezett pályázati továbbképzésen.

31-én dr. Viczián Miklós ügyvezető elnök, Szabó Tünde ügyviteli munkatárs és Váci Gábor szövetségi titkár előkészítő megbeszélést folytatott Berkesi Gáborral, a Bp.-Pozsonyi úti Református Egyházközség lelkipásztorával, ez évi, hagyományos, „virágszombati” konferenciánk megrendezéséről.

Február

2-3. között a Királyhágómelléki Egyházkerülethez tartozó Krasznai Református Egyházközségben tartott presbiterképzésen dr. Békefy Lajos Ph.D. lelkipásztor, felelős szerkesztőnk előadással szolgált „A presbiterség állandó és változó vonásai”, valamint „Az imádság mindig kéznél van a 21. században is” címmel és vasárnap Igét hirdetett, s a Szövetség nevében köszöntötte a gyülekezetet.

9-én tartotta harmadik presbiterképzési alkalmát a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Presbiteri Szövetsége a Nagybányai Református Egyházmegye presbiterei számára, a Sárospataki Református Teológiai Akadémia tanárai szolgálatával. Szövetségünket Váci Gábor szövetségi titkár képviselte.

20-án a Budakeszi Metodista Templomban, a Magyar Evangéliumi Szövetség Teológiai Műhelye által szervezett konferencián Szövetségünket D. Szabó Dániel nemzetközi tanácsadónk képviselte.

Ugyanezen a napon Budapesten, a Zsinati Tanács ülésén Szövetségünk képviselőiben részt vett dr. Viczián Miklós ügyvezető elnök.

23-án a III. Budapesti Református Mérnök-találkozón Szövetségünket Váci Gábor szövetségi titkár képviselte. A téma a

következő volt: „Ahol a te kincsed van, ott lesz a te szíved is – mérnöki beruházások református szemmel”.

Ugyanezen a napon tartotta negyedik presbiterképzési alkalmát a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Presbiteri Szövetsége a Nagybányai Református Egyházmegye presbiterei számára, a Sárospataki Református Teológiai Akadémia tanárai szolgálatával. D. Szabó Dániel nemzetközi tanácsadónk is előadással szolgált.

Ugyanezen a napon tartotta presbiterképzési alkalmát Szövetségünk Budapest-Déli Egyházmegyei Területi Szervezete, a Bp.-Pasaréti Református Egyházközség gyülekezeti termében.

Ugyanezen a napon került sor Szövetségünk tavaszi körlevelének borítékolására.

26-27-én az Expo Congress Hotelben került sor a kárpát-medencei református sajtósok találkozájára, a Magyar Református Egyház megalakulásának közelgő 10. évfordulója alkalmából. A rendezvényen Szövetségünket és a PRESBITER Szerkesztő Bizottságát dr. Viczián Miklós ügyvezető elnök, felelős kiadó képviselte.

28-án dr. Viczián Miklós ügyvezető elnök és Váci Gábor szövetségi titkár látogatást tett Budapest VIII. kerületében található, leendő új szövetségi irodahelyiségünkben.

Március

2-án a Bp.-Kálvin téri Református Egyházközség gyülekezeti termében volt Szövetségünk tavaszi országos Elnökségi és Tanácsadó Testületi ülése.

9-én Nagyváradon tartotta közgyűlését a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Presbiteri Szövetsége. Anyaországi szervezetünket – úgyis, mint „A Presbiteri Szolgálatért” díj díjazottja – dr. Tóth János, Missziói és Diakóniai Bizottságunk elnöke, valamint Váci Gábor szövetségi titkár képviselte.

11-én készítette elő jelen lapszámunkat a PRESBITER szerkesztő bizottsága.

* * *

A szerkesztőbizottság következő ülésének időpontja: **2019. április 29.** (hétfő). Megjelentetésre szánt írásait **2019. április 22-ig** kérjük megküldeni Szövetségünk bármely elérhetőségére.

A presbiter miniszter vallomása

Interjú dr. Nagy István agrárminiszterrel

KÉRDEZŐ: KELEMENNÉ FARKAS MÁRTA

Hívő, hitemet gyakorló református ember vagyok, aki tudja, hogy honnan jött, s hogy mivel tartozik annak a közösségnek, ahonnan elindult.*

– Bemutatkozásának az utolsó mondata határozott és őszinte szavakkal jelöli ki az Ön helyét a magyar keresztyénségben, mint akit az Isten ide teremtett, ebbe a hazába, ide szól a küldetése, és egyszer majd arról kell számot adnia, hogy hogyan sáfárgodott azzal a kivételesen nagy mennyiségű talentummal, amelyet Tőle kapott. Kezdjük hát a beszélgetést arról, hogy honnét indult el, és hogyan róttá le eddig a tartozását...

– Egy nyírségi tanyán, Újfehértón születtem. Egész életemet alapvetően meghatározta az a tanyai közösség, az az összetartás, az a tiszta, őszinte, egyenes beszéd, amelyet komoly örökségként ott kaptam. Mert egyáltalán nem jellemző, hogy ebből a közegebből valaki miniszterként kerüljön ki. Isten különös kegyelme az

* Nagy István agrárminiszter honlapján a „Bemutatkozás” utolsó mondata.

a feladat és egyben lehetőség, hogy egy tanyáról elindulva vezessem át a magyar agráriumot a XXI. századba.

– Azt nem kellett az interjú címében leírni rövid hitvallásban pontosítania, hogy nemzetiségét tekintve magyar, hiszen a Bemutatkozás második része félreérthetetlen: a magyar múltba mélyen nyúlnak vissza a gyökerei, magyar őseit, azok leginkább jellemző vonásait hordozza a génjeiben. Azt mondja, hogy tudja, mivel tartozik annak a közösségnek, ahonnan elindult. Kérem, beszéljen a szüleiről, az ő sorsukat érintve a saját tanulmányairól, valamint arról, hogy otthonról kapott-e, s milyen példát az egyházunkat megtartó magyar református parasztemberek vallásosságáról, hitéről!

– Szüleim mindkét oldalról paraszti családból származnak, és mindketten az akkori történelem vesztesei lettek. Kuláklista, Tsz szervezés, padlássöprés, majd egyik napról a másikra a független gazdálkodó családból szinte földönfutó szegény családdá váltunk. Még a tanyát is fel kellett számolni, kellett ugyanis a hely a Tsz birkalegelőjének. De a hitünk megélése alapvető létszükséglet volt. Mindennapos, liturgia nélküli áhítatra gyűltünk össze estefelé, amikor édesapám befejezte az istállóban a munkát. Körülálltuk őt, és hálaadással zártuk a napot. És ha volt olyan vasárnap, hogy nem tudtunk templomba menni, akkor a nagyapám,

500 éve született a református mártír, Gaspard de Coligny admirális

DR. BÉKEFY LAJOS

Illyés Gyula „A reformáció genfi emlékműve előtt” címmel írt nagy történelmi versében kétszer is említi Szent Bertalan bosszútlan éjszakájának áldozataként Coligny hugenotta református francia tábornokot, aki 1519. február 16-án született családi kastélyukban.

Halála is szóba kerül a versben, ami 1572. aug. 24-én következett be a Szent Bertalan éji vérengzés során. Katolikus hitről tért át a hugenotta-református hitre, sok francia nemesi családdal együtt. Ő lett a francia protestánsok szószólója a királyi udvarban. Amikor azonban Guise herceg 1562-ben mérszárlást hajtott végre a Vassy protestáns gyülekezetben, Coligny fegyveres ellenállásra szólított fel a katolikus királyi udvar mesterkedéseivel szemben Kálvin tanítása szerint. Háromszor vezette a protestáns seregeket a királyi sereg ellen (1562-1563; 1567; 1568-1570). Amikor gyilkosai benyomultak házába, ezt mondta a hozzá hű sereg tagjainak: „Barátaim, nem várok többé emberi segítséget. Eljött halálom ideje, amit Isten kezéből készséggel elfogadok”. Gyilkosának ennyit mondott: „Fiatalember! Legalább a koromat tartsd tisztelenben!”. Nem tartotta, lelövette. Testét kidobták az ablakon,

egy-egy feljegyzések szerint lefejezték és a Szajnába dobták. A hagyomány szerint közvetlenül meggyilkolása előtt a Bibliát olvasta, és Kálvin Jób könyvéhez írt kommentárját az emberi szenvedésről. Hazájában emlékművek, szobrok, festmények őrzik emlékezetét, Berlinben a Hugonotta Múzeum állandó tárlata és a hugenotta gyülekezet Francia Dómja. Nevét őrzik róla elnevezett közterek Dél-Afrikában, Rio de Janeiro-ban (Brazília), szülővárosában, továbbá Izlandon, és sugárút New Yorkban. Számos életrajzi könyv is emlékeztet rá. Minket magyarokat pedig Illyés Gyula nagyszerű reformációi ódája. És Révész Imre néhai tiszántúli református püspök könyve, aminek címe: „Akikre nem volt méltó a világ” (1921). Ebben így ír: „A hugenották színeje volt a francia népnek. Nem hiába, hogy Kálvin is öközüliük való volt. A legbecsületesebb polgárok, a legvitézesebb katonák, a legjobb hazafiak közé tartoztak... Coligny mindhaláláig hű és bátor vallója lett a református keresztyén hitnek. Házi, családi élete oly tiszta, szép és nemes volt, mint egy állandó istentisztelet. A közügyek szolgálatában egyedül csak Isten dicsőségét kereste... Kívánva, hogy a reformátusok szabadon gyakorolhassák vallásukat”. Születése fél évezredes évfordulóján méltó, hogy hálaadással emlékezzünk

Coligny admirálisra és a közel 20 000 hugenotta mártírra, akik református hitük miatt lettek „a mi szentjeink”.

(Forrás: <https://reformiert-info.de/index.php>)

A presbiter miniszter vallomása

mielőtt hazaindult, benézett hozzánk, hogy megkérdezze, csak nem történt valami baj, nem beteg valaki a családban?

Ami pedig a tanulmányaimat illeti, az indulásom sem volt gördülékeny. A nyolcadikos osztályfőnököm azt írta a felvételi papíromra, hogy kuláckyerek, nem való értelmiségi pályára! Így elmondhatom, hogy az isteni gondviselés terelt a mezőgazdasági szakközépiskolába, az akkori elnevezés szerint technikumba. S idővel bebizonyosodott, hogy igaza lett édesanyámnak, aki mindig azt mondta, tanulj fiam, mert azt, amit megtanultál, senki sem veheti el tőled!

– Tartozását az Önt kibocsátó közösségeknek egyrészt nyilvánvalóan azzal róttá le, hogy fáradhatatlanul tanította a fiatalokat az egyetemen. A tanítás mellett azonban közfeladatokat is vállalt. Ezek a közfeladatok – képviselőség, polgármesterség, majd a magyar agrárium felelős vezetése – vállalhatók, illetve végezhető-e úgy, hogy közben Ön legbelül hívő református marad? Hiszen Ön ma már nem csak agrár szakember, hanem kormánytag, politikus is, össze kell tehát egyeztetnie a kálvini munkaerkölcsöt és magánéleti morált – elnézést a megfogalmazásért – a „piszkos” politikával...

– A közfeladataim ellátása során mindig szem előtt tartom azt a nagyon fontos szempontot, hogy „emberé a munka, Istené az áldás”. Akkor kerül egyensúlyba az életem, ha eszerint élek és cselekszem. Ha minden nap teljes erőbedobással, legjobb tudásom szerint végzem a dolgom, viselem a személyi felelősséget a szavaimért, a döntéseimért, a tetteimért. Ha így tekintem a jelenlegi feladatokat, és tudom, hogy arra én elhívást kaptam, akkor természetes, hogy igyekszem jól és jól tenni. Nem csak a nagy horderejű döntésekről beszélek. A kisemberek apró dolgait ugyanolyan tisztességesen kell intézni. És bizony az is előfordul, hogy valami nagy fába vágom a fejszemet, és nem akar sikerülni, hiába erőlködöm. Már van úgy, hogy le is mondok róla, mert, túl soknak tűnik az akadály. És aztán egyszer csak valahogy mégis megvalósul! Ostobaság lenne azt gondolni, hogy az ügyek maguktól elrendeződnek. Másról van szó, a leghétköznapibb esetekben is megkaphatjuk a szükséges segítséget, az áldást.

Forrás: AM/Pelsőczy Csaba

– Hogyan merít erőt és talál időt a rengeteg teendője közepette arra is, hogy a hitét gyakorolja? Melyik gyülekezet tagja, ott viselt/visel-e valamilyen tisztséget, mit jelent Önnek az istentisztelet?

– A Mosonmagyaróvári Református Gyülekezet tagja vagyok. Ez kis gyülekezet, de óriási a jelentősége az életemben. Gyakran térek be oda fáradtan, de mindig felüdülök, mert nagyon jó megtapasztalni az élő Ige hatását! Ereje van az igehirdetésnek. Meggyőződésem, hogy a testi táplálék mellett ugyanúgy szükségünk van a lelki táplálékra is. A lelkipásztor hinti a magvat, az Igét nekünk, egyszerű földműveseknek – még ha adott esetben épp

miniszter is az ember –. Ám, elő kell készítenünk a talajt a szívünkben ahhoz, hogy az elvetett mag ki tudjon kelni és természetesen tudjon hozni. A mi kis gyülekezetünk ott a nyugati végeken különös helyzetben van, hiszen az ország más részeiből sokan keresnek arra felé jobb megélhetést, így alkalmanként sok új arc látható.

Presbiterként is azért imádkozom, hogy ezek az emberek a testi jólétük megteremtése mellett a lelki egészségüket is ki tudják elégíteni. Be tudjanak illeszkedni a gyülekezetbe, találjanak új lelki otthonra, és teremjenek minél több jó gyümölcsöt. Hiszen a vetőmag az Ige képében megkérdőjelezhetetlen, a lelkipásztor pedig kiválóan veti az igemagvakat. Rajtunk, embereken múlik, hogy mennyi jó gyümölcsöt termünk. Teremjünk hát minél többet!

– Miniszter úr, köszönöm szépen a beszélgetést.

Készült a Miniszterelnökség, a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. és a Nemzeti Együttműködési Alap támogatásával

Ahol a Feltámadott, ott van parázs, hal és kenyér...

Amint kiszálltak a partra, paraszat láttak ott, rajta halat és még kenyeret is (János 21,9)

A jánosi leírás és a James Tissot (1836–1902) francia hívő festő szentföldi útján alkotott 800 akvarelljének egyike szerint is a Feltámadott Úr ott áll a Tibériás-tenger partján. Takart arcával a tanítványok felé néz, mindkét kezét hívó mozdulattal emeli fel: „JÖJJETEK!” (Ján 21,12). Ebben a mozdulatban, hívásban minden benne van. Jézus azért jött a világra, hogy megkeresse, megtartsa és hazavigye azt, ami az övé, ami elveszett (Luk 19,10). Isten gyermekeit – akiket az Atya örök tanácsvezetésében kiválasztott és Őneki adott. Ezzel a mozdulattal látták őt a kisgyermek, amikor hívta őket: Engedjétek hozzám jönni a kisgyermeket..., mert ilyeneké az Isten országa (Luk 18,16). Ilyen magához, Istenhez hívó mozdulattal állt meg a betegek, tisztátalanok előtt, a megálázottak és megszorítottak előtt: Jöjjetek énhozzám mindnyájan, akik megfáradtatok... (Mát 11,28). És ilyen mozdulattal tárta ki végtusájában karját a kereszten, mintha onnan is ezt üzenné: Jöjjetek, Atyám áldottai, örököljétek az országot, amely készen áll számotokra a világ kezdete óta (Mát 25,34). Földi tartózkodásának utolsó mozdulata is áldásra tárt karjai voltak, mennybevitelkor: Felemelte a kezét, és megáldotta őket. És miközben áldotta őket... felvitette a mennybe (Luk 24,50-51). És most itt, ebben a hajnali, didergető derengésben is. Ott áll a gyönyörű, kéklő, hárfa alakú tó partján. Amit éppen ezért neveztek el Kinnerethnek, másképpen Genezáreti tónak. A Talmud, a zsidó

bibliamagyarázat szerint ez a tó „Isten szeme”, annyira szép. Bizonyos, hogy Urunk is érezte szülőföldje tengerének ezt a lélekig, szinte Istenig hullámzó szépségét. Itt azonban a mindennapok eredménytelenségével, a hasztalan éjszakai halászatban fáradt, elcsüggedt tanítványokkal találkozta magát szemben. Péter, András, Jakab, Natanaél, a Zebedeus fiak csüggedtségével. Az elmúlt idők Jézus-dramájának és a feltámadás minden emberi képzeletet felülmúló csodájának feszültségében kimerült egyszerű halászokkal. A betevő falatért küszködő fáradt izmú férfiak csapatával. De Jézus ott áll a parton. Az eredménytelenség, a hiába húzott hálók ürességének a partján: Jézus. Megpillantva Őt, azonnal lehull róluk a fáradtság, lelki és testi értelemben – és csendben, ezen a tibériási hajnalon az akkor éppen szelíd vizű „Isten szeme”-tó partján felismerik újra életük igazi értelmét, célját. S Péter már be is veti magát a vízbe, hogy minél hamarabb a partra ússzon. Így van Jézus ott életünk, óráink folyamainak partján és csendesen int felénk: Jöjjetek, jöjjetek! Felismerjék-e hitünk látásával, hogy Jézus ennyire partközeliünkben, szemközeli, szívközeli van hozzánk? S mivel is vár? Parázzsal, hallal és kenyérral. Azzal a parázzsal, amit úgy is tekinthetünk: az égő csipkebokor ránk szabott kicsi paraszával, Isten jelenlétével, életünket felizzító szent és melengető mennyei tűzzel, mely olyan valóságos, mint az a tóparti izzó parázs. És hallal, meg kenyérral. Lelki, meg testi táplálékkal. Lehetnek olyan napok az életünkben, amikor kevés volt, lesz a hal és a kenyér, de ha a Jézus által felizzított parázs: a hit, a remény és az istenszeretet izzik bennünk, akkor zúgolódás nélkül, áldott csendben fogjuk elviselni a nélkülözést vagy a szűkösebb időket is. Ezt kellene megtanítani gyermekeinknek, unokáinknak: ahol Jézus, ott lesz élet, hal és kenyér. Csak a tűz ki ne hamvadjon, a hit el ne fonnyadjon bennünk. Jézus ma is ott jár Lelke által a Genezáreti-tó partján, sőt a vízen. És itt jár Budapesten, a Duna partján is. Meg életed vizeinél is, perceid partjainál. Ő azért támadott fel, hogy legyen bennünk tűz, legyen számunkra hal és kenyér. Az Ószövetségben hárfával kísérve énekelte Dávid gyönyörű zsoltárait. Ezen a húsvéton zengjen fel bennünk is hálaének, hálaíma: Krisztus feltámadott, bizonyonnyal feltámadott! Áprilykkal kérdezzük: Zeng ugye, zeng ugye, zeng a szívéd? És az evangéliumi énekekkel feleljük erre: „Tüzed, Uram Jézus, szítsd a szívemben, Lángja lobogjon elevenebben! Ami vagyok és mind, ami az anyém, Tartsd a kezeden, igazi helyén. Életem kútja, örök örömem. Fény a sötétben, csak Te vagy nekem. Hallod imám, és bármi fenyeget, Nem hagy el engem, tart a Te kezéd”. Áldott Húsvétot mindenkinek!

A Presbiter Szerkesztőbizottsága nevében a felelős szerkesztő

